

LOKALNI AKCIONI PLAN ZA MLADE (2011-2016)

SADRŽAJ

UVOD.....	2
TOK IZRADE.....	3
DEMOGRAFSKI PODACI.....	7

SITUACIONA ANALIZA

OBRAZOVANJE.....	8
ZAPOŠLJAVANJE I VOLONTERSKI RAD.....	11
ZDRAVLJE I BEZBJEDNOST	18
SOCIJALNA POLITIKA.....	25
UČEŠĆE U ŽIVOTU DRUŠTVA I INFORMISANOST.....	26
SLOBODNO VRIJEME I MOBILNOST.....	27
SWOT ANALIZA.....	30
STRATEŠKI I OPERATIVNI CILJEVI.....	31
AKCIONI PLAN ZA 2011.GODINU.....	37
REALIZACIJA I MONITORING.....	50

UVOD

Rezolucijom Generalne skupštine Ujedinjenih nacija broj 40/14 1985. i 50/81 1995.godine utvrđena je starosna granica omladine od 14 do 25 godina. Međutim, zbog političkih, ekonomskih i socijalnih dešavanja, na području bivših Jugoslovenskih zemalja ta starosna granica je pomjerena od 15 do 29 godina.

Polazeći od činjenice da su mladi važan resurs za budućnost svakog društva i da se u ovom životnom razdoblju stiču ključna lična i profesionalna znanja i vještine koje će odlučujuće uticati kako na njihov život, tako i na stanje i razvijenost zajednice, podrška društva je veoma značajna kako bi oni postali zadovoljni, uspješni, produktivni i samostalni odrasli ljudi.

Opština Nikšić je u svojim strateškim dokumentima kao što su Lokalni plan akcije za djecu, Lokalni akcioni plan u oblasti invalidnosti i Lokalni plan za uključivanje REA populacije,obuhvatila ključne probleme djece i mladih,posebno onih koji pripadaju marginalizovanim grupama,i realizacijom aktivnosti iz navedenih dokumenata pokušavaju se ti problemi prevazići i stvoriti bolji uslovi za njihov život i rad.Takodje, Strateški plan razvoja opštine Nikšić,Lokalni ekološki akcioni plan i Lokalni plan akcije za rodnu ravnopravnost,prepoznaju mlade kao posebnu društvenu grupu koja će imati ključnu ulogu u privrednom, ekonomskom i kulturnom razvoju, kao i u oblasti zaštite životne sredine i postizanja rodne ravnopravnosti u opštini Nikšić.Obzirom da su ovim dokumentima samo dijelom obuhvaćeni problemi mladih u opštini Nikšić,ukazala se potreba za izradom posebnog dokumenta koji bi obuhvatio probleme mladih,od 18 do 29 godina starosti (Lokalnim planom akcije za djecu obuhvaćena su djeca i mladi do 18 godina),odnosno problemi koji do sada nijesu detaljnije tretirani navedenim planovima.

Lokalni akcioni plan za mlade (LAPM) je dokument koji definiše osnovne probleme mladih u opštini Nikšić,kao i konkretne mjere i aktivnosti za njihovo prevazilaženje,u cilju stvaranja preduslova za unapredjenje kvaliteta života mladih. LAPM treba da bude osnova za razumjevanje potreba mladih na jedan nov i sveobuhvatniji način. On nije cilj za sebe, već instrument za ostvarivanje prava mladih i poboljšanje njihovog položaja u lokalnoj zajednici. Lokalni akcioni plan za mlade predstavlja strateški i koherentan pristup zadovoljavanju prava i potreba i rješavanju problema mladih u svim oblastima. LAPM jasno definiše mjesto i ulogu mladih osoba u društvu.

Lokalni akcioni plan za mlade u opštini Nikšić je kreiran u skladu sa Nacionalnim planom akcije za mlade u Crnoj Gori koji je Vlada Crne Gore donijela 2006.godine.

Izrada LAPM je finansirana od strane Uprave za mlade i sport, i to u cilju realizacije Nacionalnog plana akcije za mlade, tj. Akcionog plana za 2010. godinu.Sredstava su dobijena po osnovu Konkursa za sufinansiranje projekata za mlade.

TOK IZRADE

Inicijativa za izradu Lokalnog akcionog plana za mlade je potekla od Službe predsjednika opštine Nikšić.

U aprilu 2010.godine Ministarstvo kulture, sporta i medija je na osnovu Nacionalnog plana akcije za mlade (NPAM) i Akcionog plana za 2010. raspisalo javni Oglas za sufinansiranje projekata za mlade u 2010. godini,na kojem je Opština Nikšić,konkurisala sa projektom „Izrada lokalnog akcionog plana za mlade u opštini Nikšić”.U skladu sa Odlukom Komisije za sufinansiranje projekata za mlade, projekat je odobren.

Koordinatorica projekta i odgovorne osobe,koje su bile imenovane u projektu,u procesu formiranja radne grupe za izradu LAPM uputili su javni poziv putem RTNK predstavnicima nevladinog sektora da predlože svog člana.Poziv je bio otvoren 8 dana i prijavila se smo jedna NVO.U skladu sa projektom,pozivi za članove radne grupe upućeni su Birou rada-Nikšić i Lokalnom javnom servisu RTNK. Predstavnica mladih je određena u skladu sa referencama i kvalifikacijama, a učestvovala je u samom procesu izrade projekta. Rješenjem predsjednika Opštine, zvanično je imenovana radna grupa za izradu LAPM, u sastavu:

1. Slobodanka Roganović, rukovodilac Službe predsjednika opštine Nikšić, koordinatorica;
2. Svetlana Nikčević,sekretarka Sekretarijata za društvene djelatnosti i opšte upravne poslove,članica;
3. Biljana Pinjatić,samostalna savjetnica I u Službi predsjednika Opštine,članica;
4. Milica Dačević,samostalna savjetnica I u Službi predsjednika Opštine,članica;
5. Stevan Pješčić,predstavnik Zavoda za zapošljavanje CG-Biro rada-Nikšić,član;
6. Jovan Bulajić,predstavnik Udruženja za borbu protiv bolesti zavisnosti i promovisanje ispravnih načina življenja „Preporod”, član;

7. Milinko Miličić, predstavnik Lokalnog javnog servisa RTNK, član;
8. Maja Pejović, predstavnica mladih, članica.

Prije pristupanja izradi LAPM izvršeno je istraživanje stavova mladih i relevantnih subjekata koji se bave problemima mladih, putem anketa i fokus grupa, i svi rezultati su u potpunosti iskorišćeni za kreiranje dokumenta, definisanje ključnih problema i načina za njihovo rješavanje. Također, razmotreni su Nacionalni plan akcije za mlade, Evropska povelja o participaciji mladih u lokalnom i regionalnom životu, postojeći strateški i drugi dokumenti iz oblasti zdravstva, obrazovanja, zapošljavanja i socijalne politike.

Odgovorna lica za realizaciju projekta su, u toku međusobnih konsultacija i koristeći iskustva drugih opština iz okruženja, a u cilju uključivanja što većeg broja mladih u proces izrade, pripremila anketu za mlade. Anketu je bila opširna i obuhvatala je oblasti: obrazovanje, zapošljavanje i volonterizam, socijalna situacija, slobodno vrijeme, kultura i sport, zdravlje i bezbjednost mladih, mobilnost mladih. Angažovano je 5 anketara koji su **anketirali 400 mladih**, starosti od 18 do 29 godina. Također, anketari su imali zadatak i da u neposrednom razgovoru sa mladima dodju do saznanja koji su to ključni problemi sa kojim se suočavaju i da predlože rješenja za iste. Članovi radne grupe su obavili intervjue sa mladima različitog obrazovnog profila, društvenog statusa i starosne dobi.

Na osnovu rezultata istraživanja i međusobnih konsultacija članova radne grupe za izradu LAPM određene su oblasti koje obuhvata ovaj dokument, a to su:

- **Obrazovanje**
- **Zapošljavanje i volonterski rad**
- **Zdravlje i bezbjednost**
- **Socijalna politika**
- **Učešće u životu društva i informisanost**
- **Slobodno vrijeme i mobilnost**

U cilju kvalitetne izrade situacione analize, sa predstavnicima Doma zdravlja i Centra za socijalni rad su obavljani neposredni razgovori, a podaci su prikupljeni i putem kratkog upitnika.

Na osnovu situacione analize, a uzimajući u vidu i izražene potrebe mladih, definisani su strateški i operativni ciljevi, kao i Akcioni plan za 2011. godinu. U procesu definisanja strateških i operativnih ciljeva održan je sastanak sa predstavnicima Filozofskog fakulteta, odnosno master programa Omladinski rad. U toku javne

rasprave, održan je sastanak sa predstavnicima mladih i NVO sektora, na kojem su iznijete primjedbe i sugestije na Nacrt lokalnog akcionog plana za mlade.

U procesu izrade LAPM održavana je kontinuirana komunikacija sa Kancelarijom za mlade pri Upravi za sport i mlade CG.

Lokalni akcioni plan za mlade u opštini Nikšić (2011-2016) je jednoglasno donešen na sjednici Skupštine Opštine, održanoj 30. decembra 2010. godine.

OPŠTI CILJEVI PLANA

- Poboljšati položaj mladih u opštini Nikšić
- Uključiti mlade u sve oblasti društvenog života
- Obezbijediti obrazovne, socijalne, zdravstvene i druge usluge mladima

Mjere i rješenja definisane ovim planom treba da na najadekvatniji način odgovore na potrebe mladih u lokalnoj zajednici. Ovaj plan predstavlja okvir kojim se definiše politika prema mladima, a sve u skladu sa njihovim potrebama.

VIZIJA NA KOJOJ POČIVA LAPM

- ***Opština Nikšić demokratska i perspektivna sredina u kojoj mladi imaju značajnu ulogu u kreiranju života lokalne zajednice***

MIŠLJENJA MLADIH

- ✓ „**POTREBNO JE MLADE UKLJUČITI U SVE PROJEKTE KOJI SE TIČU RAZVOJA GRADA I NA TAJ NAČIN OMOGUĆITI IM DA ISKAŽU SVOJE STAVOVE I RAZMIŠLJANJA.**“
- ✓ „**MLADIMA JE POTREBNA AFIRMACIJA KROZ RAZNE VIDOVE AKTIVNOSTI.**“
- ✓ „**MLADIMA SE NE PRUŽA MOGUĆNOST ZA UNAPREDJENJE POTENCIJALA, PRAKTIČNE PRIMJENE ZNANJA I VJEŠTINA. U MLADIMA NIKŠIĆ IMA OGROMAN PROCENAT NEISKORIŠĆENIH POTENCIJALA.**“
- ✓ „**POTREBNO JE VIŠE ANGAŽOVATI I ZAINTERESOVATI MLADE ZA RAD U SVIM OBLASTIMA I INSTITUCIJAMA.**“

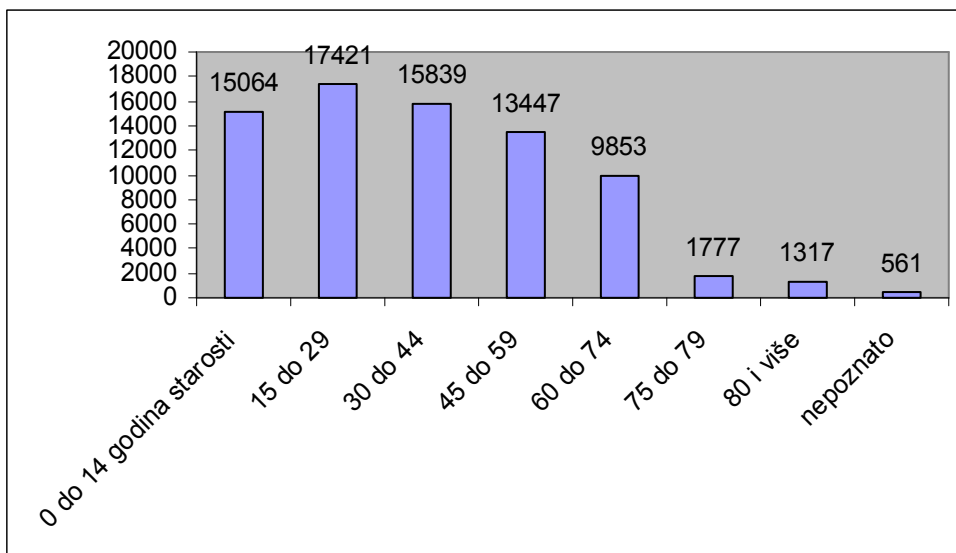
- ✓ **„UKOLIKO SE POTRUDIMO MOŽEMO DA DODJEMO DO ONOGA ŠTO NAS ZANIMA I OSJETIMO SE ZADOVOLJNIJIM“**

PRINCIPI NA KOJIMA POČIVA LAPM

- ❖ Poštovanje ljudskih prava
- ❖ Ravnopravnost
- ❖ Odgovornost
- ❖ Solidarnost
- ❖ Inkluzivnost
- ❖ Saradnja
- ❖ Aktivno učešće mladih (participacija)
- ❖ Realističnost
- ❖ Održivost i kontinuiranost
- ❖ Transparentnost
- ❖ Zasnovanost na podacima i pravnoj regulativi i harmonizacija

DEMOGRAFSKI PODACI

Po popisu stanovništva iz 2003.godine,od 75 282 stanovnika opštine Nikšić,17 421 su mladi od 15 do 29 godina.

Starosna struktura stanovništva opštine Nikšić

- 8 679 mladih je muškog pola,a 8 742 ženskog
- 13 794 mladih žive u gradu,a 3 627 u prigradskim i seoskim područjima Opštine

SITUACIONA ANALIZA

OBRAZOVANJE

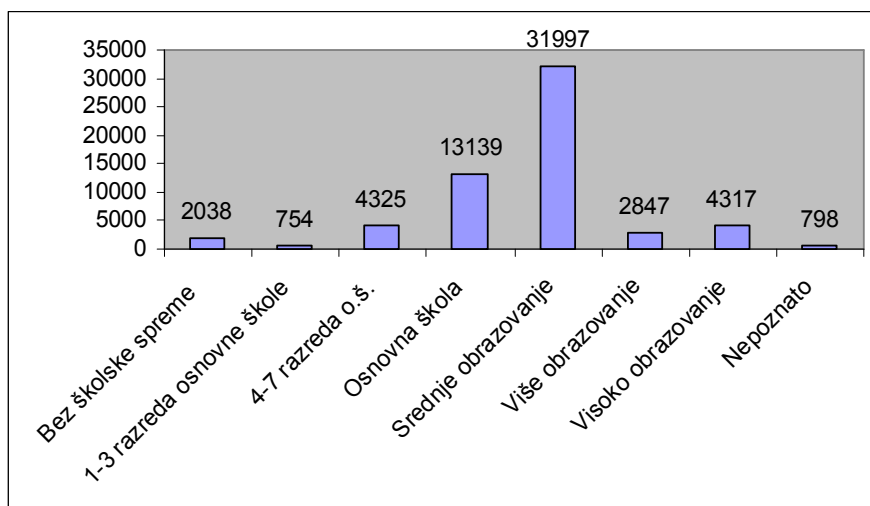
Formalno obrazovanje

Obrazovanje ima značajnu funkciju u svakom društvu i može se reći da je ono „most između pojedinca/ke i društva“ (Emil Dirken) i da ima veliku ulogu u ocjenjivanju vrijednosti čovjeka kao aktivnog pojedinca/ke. Obrazovanje je jedno od ključnih faktora za ostvarivanje drugih ljudskih prava i pokretačka snaga u osnaživanju djece, mladih i odraslih da sami oblikuju svoju budućnost.

Sama po sebi neobrazovanost pojedinca može dovesti do niza problema, kao što su otežano zapošljavanje i izražene ekonomske nestabilnosti, nepoznavanja svojih prava, diskriminacije i slično.

Sa druge strane, nedovoljna stimulisanost talentovanih, obrazovanih i sposobnih mladih ljudi, od strane obrazovnog sistema i društva, može uzrokovati stagnaciju njihovog potencijala ili dovesti do njihovog odlaska u druge sredine.

Pregled stanovništva Nikšića, od 15 i više godina starosti prema školskoj spremi (Popis iz 2003. godine)

U opštini Nikšić djeluju 22 osnovne škole,4 srednje,Škola za osnovno muzičko obrazovanje,Filosofski fakultet i Fakultet za sport i fizičko vaspitanje.

Univerzitet Crne Gore u svom sastavu ima 19 fakulteta, 3 samostalna studijska programa i 3 instituta. Nastava se organizuje u 10 gradova i to u Podgorici, Nikšiću, Bijelom Polju, Beranama, Pljevljima,Herceg Novom,Kotoru,Baru,Budvi i na Cetinju.

Na osnovnim studijama Univerziteta Crne Gore studenti/kinje se upisuju na 77 studijskih programa. Od toga je 61 akademskih i 16 primijenjenih studijskih programa.

Ukupan broj studenata/kinja na Univerzitetu Crne Gore je 20475.

U Crnoj Gori djeluje i nekoliko privatnih fakulteta.

Na području Crne Gore postoje 4 studentska doma, u Podgorici, Nikšiću, Kotoru i na Cetinju, sa oko 1600 mjesta.

Osnovne studije na Filozofskom fakultetu organizuju se i realizuju na sljedećim odsjecima:

- Sociologija
- Filozofija
- Istorija
- Geografija
- Crnogorski jezik i južnoslovenske književnosti
- Srpski jezik i južnoslovenske književnosti
- Engleski jezik i književnost
- Ruski jezik i književnost
- Italijanski jezik i književnost
- Francuski jezik i književnost
- Njemački jezik i književnost
- Pedagogija
- Obrazovanje učitelja/ica
- Predškolsko vaspitanje
- Psihologija

Fakultet za sport i fizičko vaspitanje,kao posebna jedinica Univerziteta Crne Gore, je osnovan 2008.godine,kada je izgradjena nova zgrada Fakulteta.Raspolaže sa savremenim kabinetima, internet salom, sportskom bibliotekom, studentskim klubom, amfiteatrom, Centrom za dijagnostikovanje u sportu. Izučavaju se tri studijska programa i to:

- Fizička kultura

- Obrazovanje sportskih novinara/ki
- Obrazovanje sportskih trenera/ica

Na oba fakulteta, pored osnovnih akademskih, organizovane su specijalističke postdiplomske i specijalističke magistarske studije.

Najbolji bruceši/kinje i najbolji stariji studenti/kinje imaju obezbijedjeno besplatno studiranje na svim fakultetima Univerziteta CG, dok ostali studenti/kinje plaćaju školarinu od 500 eura na akademskim i 1000 eura na primjenjenim studijama. Školarina na privatnim fakultetima iznosi od 1.500 do 2.500 eura, a od 2010. godine je ne plaćaju dobitnici/ce diplome „Luča“.

Pravo na smještaj u studentskim domovima i kredit, također imaju najbolji/e učenici/ce i studenti/kinje, a od sljedeće godine ta prava će moći da ostvare i studenti/kinje privatnih fakulteta, u skladu sa novim Zakonom o visokom obrazovanju.

I Opština Nikšić i Ministarstvo prosvjete i nauke, godišnje izdvajaju značajna sredstva za stipendiranje talentovanih učenika/ca i odličnih studenata/kinja. Takođe, predsjednik Opštine, svake godine na Svečanoj sjednici Skupštine, povodom 18. septembra Praznika opštine Nikšić, uručuje pet Studentskih nagrada najboljim studentima/kinjama završne godine studija.

Većina mladih odlazi da studira u druge gradove Crne Gore i šire, jer obrazovni profil koji žele da studiraju ne postoji u Nikšiću (56%).

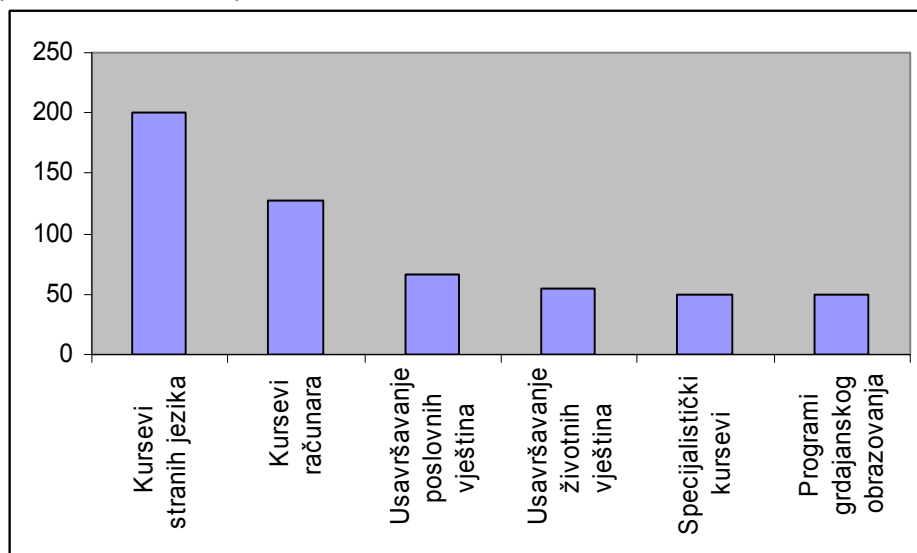
Od ukupnog broja anketiranih učenika/ca završnog razreda srednje škole, (ukupno 115 od 18 i 19 godina starosti) 65% planira da nastavi školovanje, 18% da počne da radi, dok je 17% neodlučno. Na pitanje zašto ne žele da nastave dalje školovanje, 19 je odgovorilo da za to nema finansijskih mogućnosti, 15 da želi da počne što prije da zaradjuje, a 8 da ne želi da uči.

Neformalno obrazovanje

Vaninstitucionalno obrazovanje, kao što sam naziv kaže se odvija van institucija, i najčešće se dijeli na neformalno i informalno.

Pod neformalnim obrazovanjem se podrazumjeva obrazovanje u kojem su obrazovne aktivnosti organizovane i planirane, podstiču individualno i društveno učenje i sticanje različitih vještina i znanja, kao i razvoj stavova i vrijednosti.

Mladi iz Nikšića su zainteresovani za ovakav vid učenja i to:
/rezultati ankete/

Informalno obrazovanje je učenje bez jasne namjere i odvija se u svakodnevnom životu i različitim kontekstima, u porodici, na poslu, u slobodno vrijeme, u zajednici, preko medija, Interneta, udruženja.

U Nikšiću, vaninstitucionalnim obrazovanjem se bavi i određeni broj nevladinih organizacija i udruženja.

Od anketiranih, 16% nije nikada pohađalo seminare, treninge i kurseve, a 69% je zainteresovano za ovakav vid učenja.

Mladi iz Nikšića nijesu zadovoljni postojećim mogućnostima za neformalno obrazovanje.

ZAPOŠLJAVANJE I VOLONTERSKI RAD

Od ukupnog broja anketiranih 120 je u radnom odnosu, dok je na Birou rada prijavljeno 11,25% ispitanih. U svojoj struci radi 63 ispitanih. Oni koji rade van Nikšića, kao najveći razlog za to navode lošu ponudu posla u Nikšiću. Čak 295 ispitanika od njih 400 nije imalo iskustva sa karijernim vođenjem, nije posjetilo sajmove zapošljavanja, nije završilo obuke za aktivno traženje posla, ... Više od pola ispitanih bi rado učestvovalo u programima dokvalifikacije i prekvalifikacije. Ponuda poslova u Nikšiću generalno je ocijenjena kao loša, dok kao osnovni razlog za nepokretanje sopstvenog biznisa mladi najčešće navode nedostatak finansijskih sredstava.

NEZAPOSLENOST U NAŠOJ OPŠTINI

ZA 2009-u GODINU

(lica su starosne dobi od 18-30 godina)

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VII/2
UKUPNO	58	6	240	385	5	21	399	3
ŽENE	22	2	74	188	2	13	293	1

Ukupna nezaposlenost za 2009-u godinu je bila 3.728 lica, od čega je žena bilo 1.896.

ZA 2010-u GODINU

(lica su starosne dobi od 18-30 godina)

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VII/2
UKUPNO	65	9	238	424	7	27	503	12
ŽENE	28	4	80	216	1	18	362	9

Ukupna nezaposlenost za 2010-u godinu je bila 3.994 lica, od čega je žena bilo 2.044.

Sa sedmim stepenom stručne spreme najviše ima lica u sljedećim zanimanjima:

- Ekonomisti/kinje
- Pravnici/ce
- Vaspitači/ce i nastavnici/ce društveno humanističkih zanimanja
- Informatičari/ke
- Menadžeri/ke
- ugostiteljstvo i turizam

Organizovan uticaj Zavoda za zapošljavanje CG-Biro rada Nikšić, na funkcionisanje tržišta rada, ostvaruje se u okvirima sljedećih funkcija:

- istraživanje tržišta radne snage
- posredovanje u zapošljavanju i radnom angažovanju

- savjetovanje i informisanje poslodavaca i nezaposlenih lica o mogućnostima zapošljavanja
- vodenje propisanih evidencija iz oblasti zapošljavanja
- obezbjeđivanje prava iz osiguranja po osnovu nezaposlenosti
- organizovanje osposobljavanja i obrazovanja nezaposlenih lica
- profesionalno usmjeravanje, informisanje i savjetovanje stručnih kadrova i razvoj metoda za profesionalno usmjeravanje
- priprema i sprovođenje mjera aktivne politike zapošljavanja
- prilagodavanje informacionog sistema promjenama na tržištu radne snage i obezbjeđivanje javnog informisanja
- proučavanje razvoja zanimanja i nomenklature zanimanja

Sva nezaposlena lica koja se nalaze na evidenciji, u okviru Biroa rada mogu dobiti :

- sopstvenog savjetnika/cu u procesu traženja zaposlenja;
- kvalitetne i blagovremene informacije o tržištu rada;
- informacije o poslodavcima, ko su, kakve kadrove, koja znanja i vještine traže;
- informacije o svim slobodnim radnim mjestima;
- saznanje o tome koja zanimanja se ne traže, odnosno, šta je suficit na tržištu rada;
- saznanje o tome koja zanimanja se traže, odnosno, šta je deficit, šta obezbjeđuje brzo zaposlenje;
- savjete kako na najbolji način sebe predstaviti poslodavcu;
- praktična znanja kako napisati molbu i biografiju;
- mogućnost da sebe predstave na sajtu i u novinama;
- mogućnost da obnove i dopune znanja koja imaju;
- sticanje novih znanja i vještina, koje poslodavci traže;
- šansu da nauče strane jezike;
- šansu da se informatički opismene;
- ukoliko imaju dobru preduzetničku ideju, Zavod će im obezbijediti kreditna sredstva;
- Zavod za zapošljavanje će finansirati sticanje radnog iskustva u profesiji

Polazeći od činjenice da prelazak iz redovnog obrazovanja u rad često zahtijeva dodatno osposobljavanje za obavljanje konkretnih poslova, zbog:

- nedovoljne profesionalne osposobljenosti u procesu redovnog obrazovanja
- promjena u tehnologiji rada, pojedinim zanimanjima i područjima rada
- neusklađenosti profesionalne strukture obrazovanih kadrova i tržišta rada
- prolongiranog zapošljavanja, što ima za posljedicu opadanje nivoa stecenih znanja i radnih sposobnosti,

Zavod za zapošljavanje organizuje aktivnosti na stručnoj pripremi za zapošljavanje.

Priprema za zapošljavanje, u širem smislu, obuhvata:

- stručno osposobljavanje pripravnika/ca za samostalan rad
- stručno osposobljavanje/obrazovanje, dokvalifikacija, prekvalifikacija, specijalizacija
- sezonsko zapošljavanje
- zapošljavanje u inostranstvu
- stimulisanje otvaranja novih radnih mjesta za lica koja traže zaposlenje putem samozapošljavanja
- stvaranje uslova za zapošljavanje invalidnih lica
- profesionalna orijentacija omladine i lica koja traže zaposlenje
- stipendiranje, odnosno finansiranje školarine za lica koja se pripremaju isključivo za deficitarna zanimanja

Priprema za zapošljavanje kroz obrazovne programe obuhvata:

- stručno osposobljavanje odnosno obrazovanje i osposobljavanje za "prvo zanimanje" u cilju uključivanja u rad nakon završene osnovnoškolske obaveze na poslovima nižeg stručnog obrazovanja
- dokvalifikaciju – doškoloavanje, odnosno inoviranje znanja u okviru istog zanimanja
- prekvalifikaciju – obrazovanje i osposobljavanje za drugo zanimanje, istog, nižeg ili višeg stepena stručne spreme, radi zapošljavanja,
- specijalizaciju – obrazovanje i osposobljavanje u okviru istog zanimanja za sticanje posebnih znanja i radnih vještina

JAVNI RADOVI- su lokalni ili državni programi zapošljavanja, koji su namjenjeni podsticanju otvaranja novih radnih mjesta i očuvanju ili

razvoju radnih sposobnosti nezaposlenih lica. Organizuju se zbog izvođenja socijalno-zaštitnih, obrazovnih, kulturnih, komunalnih, poljoprivrednih, ekoloških i drugih programa.

Zavod za zapošljavanje je do sada realizovao značajan broj javnih radova, i to:

- pomoć u kući,
- uređenje i zaštita spomenika kulture,
- čišćenje i uređenje javnih površina (parkovi, aleje, sadnja drveća),
- program za održavanje i uređenje komunalne infrastrukture,
- održavanje komunalnih i ostalih javnih objekata,
- čišćenje i održavanje magistralnih i regionalnih puteva,
- čišćenje priobalnog podmorja i dr,
- čišćenje rijeka i dr.

PRIPRAVNICI/CE

Program finansiranja pripravnika/ca omogućava da nezaposleno lice sa evidencije Biroa rada pronađe poslodavca koji će mu pružiti šansu da odradi pripravnički staž, čak iako taj poslodavac nema finansijskih mogućnosti da zaposli novo lice. Njegova/njena ulaganja su minimalna.

Pripravnik/ca je, shodno Zakonu o radu, lice sa srednjom, višom ili visokom stručnom spremom, koje se prvi put zapošljava radi stručnog osposobljavanja za samostalan rad u stepenu svoje stručne spreme.

Učešće Zavoda u zaradi pripravnika/ca sa visokom stručnom spremom je 12 mjeseci. Izuzetno, Zavod može učestvovati u zaradi pripravnika/ca i duže, ako je dužina trajanja pripravničkog staža utvrđena zakonom (kod advokata/ice, sudova...)

ZAPOŠLJAVANJE U INOSTRANSTVU

Na osnovu iskazanih potreba poslodavaca Zavod može organizovati pripremu radi zapošljavanja u inostranstvu. Priprema se izvodi u skladu sa zahtjevima inostranog poslodavca koji se odnose na stručnu spremu, tj. kvalifikaciju i poznavanje stranog jezika.

ZAPOŠLJAVANJE INVALIDNIH LICA

Zavod može učestvovati u stvaranju uslova za zapošljavanje invalidnih lica (opremanje radnog mjesta) u visini do 2.750,00 eura, po jednom invalidnom licu.

PROFESIONALNA ORJENTACIJA

Na koji način pristupiti planiranju profesionalnog puta, pitanje je na kojem se već decenijama zasniva jedna od važnijih funkcija Zavoda za zapošljavanje - profesionalna orijentacija.

Postoji mnogo definicija profesionalne orijentacije, od kojih se najsveobuhvatnijom čini sljedeća: „Profesionalna orijentacija je proces pomoći ličnosti da razvije i prihvati integrativnu i adekvatnu sliku o sebi i svojoj ulozi u svijetu rada, da ispita ovaj koncept u odnosu na realnost, da ga poveže sa realnošću, ostvarujući zadovoljstvo samim sobom i dajući svoj doprinos društvu“. (Super, 1957) Ova definicija obuhvata dva važna aspekta izbora profesije: doprinos društvu i lični osjećaj zadovoljstva i ispunjenosti.

Ukoliko žele da zaista upravljaju svojom karijerom, potrebno je da znaju da procijene svoj sistem vrijednosti, interesovanja i sposobnost, ali i da raspoložu potrebnim informacijama o tržištu rada, razvojnim planovima sredine u kojoj žive, upisnoj politici i sl.

Kako se odvija proces stručne pomoći u razvoju karijere?

Prvo što treba učiniti u takvom pristupu jeste podizanje svijesti o tome da ne postoji idealna odluka i da odluke koje donosimo ne mogu biti savršene već samo manje ili više dobre. Isto tako, potrebno je razumjeti da je razvoj karijere proces, a ne jedna odluka od presudnog značaja. Što prije ljudi shvate da je prošlo vrijeme "stalnih" i sigurnih poslova odabranih jednom za cijeli život, lakše će im biti da se prilagode brzim i čestim promjenama koje savremeno društvo nameće.

Novija saznanja u oblasti rada i obrazovanja i trendovi globalizacije, koji podrazumijevaju sveživotno učenje i sveživotni razvoj karijere, ukazuju da je profesionalna orijentacija podržavanje pojedinca/ku u:

- prikupljanju informacija o svijetu rada;
- usvajanju vještina koje su neophodne za donošenje zrelih i racionalnih odluka o nastavku školovanja ili razvoju karijere.

Odgovornost donošenja odluke je na pojedincu/ki koji se obrati za ovakav vid pomoći. Stručni saradnici/ce za profesionalnu orijentaciju tokom savjetodavnog intervjua upućuju na načine donošenja odluka o profesionalnom razvoju, sa ciljem osposobljavanja pojedinca/ki za samostalno odlučivanje tokom planiranja razvoja karijere.

Osnivanje centara za profesionalno informisanje i savjetovanje (CIPS) pri Zavodu za zapošljavanje je korak dalje ka uključivanju u regionalne projekte i približavanju evropskim standardima. Osnovna namjena takvih centara je pripremanje informacija koje mogu biti korisne prilikom planiranja karijere. CIPS pruža i usluge savjetodavnog karaktera i, u saradnji sa školama, izvodi radionice za učenike/ce i roditelje.

SEZONSKI POSLOVI

Zavod za zapošljavanje ima pripremljen Vodič kroz sezonska radna mjesta. U njemu se nalaze podaci o potrebama za sezonskom radnom snagom, o mogućnostima obezbjeđenja smještaja i ishrane, kao i brojevi telefona hotela.

KREDITI ZA SAMOZAPOŠLJAVANJE

Inovirani program kontinuiranog stimulisanja zapošljavanja i preduzetništva u funkciji je razvoja malog, porodičnog biznisa i podrške nezaposlenim licima da ostvare svoje poslovne ideje.

STIPENDIRANJE (FINANSIRANJE ŠKOLARINE)

Zavod može obezbijediti sredstva za nastavak školovanja za lica koja se pripremaju za isključivo deficitarna zanimanja (umjetnost, naučno istraživački rad...

Volonterizam

Usvajanjem Zakona o volonterizmu, učinjen je značajan pomak ka institucionalnoj podršci volonterizma u Crnoj Gori. U smislu ovog zakona (član 4), „Volonterski rad, je neprofitna i neplaćena aktivnost kojom građanin ulaganjem ličnog vremena, truda, znanja i vještina obavlja aktivnosti u korist drugih lica ili za opštu dobrobit društva“.

Veoma malo mladih je aktivno uključeno u volonterske aktivnosti koje najvećim dijelom organizuju razna udruženja. Iz više razloga volonterizam bi trebao biti prvi pravi izazov svakog/ke mladog/de pripadnika/ce društva u Nikšiću i u državi.

Positivan primjer volonterizma u Nikšiću je Klub mladih u okviru Opštinske organizacije Crvenog krsta, koji broji 100 ,odnosno 50-ak aktivnih članova/ica. Uključeni/e su u sve aktivnosti Organizacije, od psihosocijalne podrške, brige o starim licima, obuke o prvoj pomoći do dobrovoljnog davalštva krvi. Klub mladih ima svoje uslovne i adekvatno opremljene prostorije.

Po rezultatima ankete, od 400 ispitanih, samo 11% su volontirali u nekoj organizaciji, i o tome su se najčešće informisali preko prijatelja/ica i poznanika/ca.

Mladi iz Nikšića smatraju da je volontersko angažovanje najpotrebnije u organizaciji događaja, na rugom mjestu je podrška osobama sa invaliditetom, a na trećem pomoć siromašnim. Takođe, većina smatra da je ključni razlog za volonterski rad osjećaj korisnosti i doprinosa rješavanju problema, dok razlog nepraktikovanja ove vrste poslova je nezainteresovanost za rad koji nije plaćen i neinformisanost.

ZDRAVLJE I BEZBJEDNOST MLADIH

Zdravlje

U opštini Nikšić zdravstvena zaštita svih njenih građana/ki je organizovana preko JZU Dom zdravlja, JZU Opšta bolnica, JZU Specijalna bolnica za plućne bolesti kao i putem specijalističkih privatnih ustanova.

Nosilac primarne zdravstvene zaštite mladih je JZU Dom zdravlja, gdje se zdravstvena zaštita ostvaruje preko izabranog tima doktora/ica medicine ili izabranog doktora/ice medicine, kojeg mladi biraju po vlastitom izboru. Uzimajući u obzir da je opština Nikšić po površini koju obuhvata najveća opština u Crnoj Gori, neophodno je razmotriti broj i rad postojećih ambulanti i zdravstvenih punktova.

Ambulante Doma zdravlja postoje u Grahovu, Vilusima, Krscu i Bogetićima, gdje jednom nedeljno dolazi doktor/ica opšte medicine, a u ambulanti u Mioljem polju radi svakodnevno. U Petrovićima, Vračenovićima i Crkvicama postoje zdravstveni punktovi koji pripadaju Zdravstvenoj stanici „Dr Niko Miljanić“ u Velimlju. U ovim prethodno navedenim ambulantama i zdravstvenim punktovima po potrebi vrše se i pregledi djece i mladih, pri čemu je riječ o pružanju elementarnih zdravstvenih usluga. Za potrebe liječenja mladih konsultuju se i razni specijalisti/ice, kao i visoki nivo zdravstvene zaštite koji je kroz rad specijalističkih službi mladim ljudima dostupan u okviru JZU Opšta bolnica – Nikšić.

U Domu zdravlja pored ambulanti izabranog doktora/ice funkcionišu i jedinice za podršku koje predstavljaju zasebnu organizacionu cjelinu. U okviru jedinica za podršku se između ostalog nalaze Centar za mentalno zdravlje, Centar za djecu sa posebnim potrebama i Centar za prevenciju koji čine: populaciono savjetovalište, savjetovalište za mlade, savjetovalište za reproduktivno zdravlje, savjetovalište za HIV i higijensko epidemiološka služba.

Jedan od izrazitih problema evidentnih u domenu jedinica za podršku jeste nefunkcionisanje savjetovališta za trudnice, zatim nepostojanje savjetovališta za bolesti zavisnosti kao i razvojnog savjetovališta. Takođe, evidentan je i problem sa nedostatkom ljekarskog kadra u organizacionim jedinicama pa se iz tog razloga angažuju ili penzionisani doktori/ice ili doktori/ice iz drugih ustanova. Međutim, potrebno je naglasiti da i bez obzira na postojeće probleme, zaposleni/e u Domu zdravlja ulažu napore u pravcu toga da zdravstvenu zaštitu dobiju svi mladi koji za tim imaju potrebu.

Centar za mentalno zdravlje

U skladu sa prethodno navedenim problemima potrebno je naglasiti da iako savjetovalište za bolesti zavisnosti ne postoji u Nikšiću, problematika narko-zavisnosti predstavlja jedan od domena na kojima se između ostalog zasniva rad Centra za mentalno zdravlje. Centar za mentalno zdravlje funkcionišu u okviru Doma zdravlja – Nikšić od 2009 godine, i u njemu trenutno rade 2 psihijatra/ice, 2 specijalizanta/ice psihijatrije, 1 psiholog/škinja, 1 socijalni radnik/ica i 2 medicinske sestre. Mladi sa problemom u Centar mogu doći na preporuku ili poziv izabranog doktora/ice, ali i bez toga, po svom slobodnom izboru. Aktivnosti koje se realizuju u okviru Centra su prvenstveno usmjerene ka prevenciji mentalnih oboljenja, sa jedne strane, ali i savjetodavnom i terapijskom radu sa narko-

zavisnicima/ama, sa druge. U Centru ističu da im se tokom tekuće, 2010 god. oko 80 zavisnika/ca obratilo za pomoć, pri čemu je u većini slučajeva riječ o osobama muškog pola starosti od 18 do 35 godina. Aktivnosti koje se realizuju kroz Centar po pitanju date problematike podrazumjevaju psihološku eksploraciju, psihijatrijski tretman, rad sa zavisnicima/ama i sa njihovim porodicama kao i odgovarajući psihoterapijski tretman. U zavisnosti od ukazane potrebe aktivnosti se realizuju kako kroz individualni, tako i kroz grupni rad. Ukoliko se Centru ili izabranom doktoru/ici za pomoć obrate osobe koje se trenutno nalaze u problemu narko-zavisnosti sa željom da se odviknu, takvim mladim ljudima je moguće pružiti pomoć u vidu tretmana detoksikacije praćenog medikamentnom terapijom na odjeljenju psihijatrije u Opštoj bolnici gdje ordiniraju 4 psihijatra/ice i 1 psiholog.

Savjetovalište za mlade

Savjetovalište za mlade, takođe, predstavlja jednu od jedinica podrške koja zvanično funkcioniše od oktobra 2009 god. u okviru Centra za prevenciju u Domu zdravlja – Nikšić. Savjetovalište radi svakog radnog dana u prostorijama Doma zdravlja i ima adekvatne uslove kako za individualne tako i za grupne sastanke. Aktivnosti savjetovališta programski su fokusirane prvenstveno na populaciju adolascenata/kinja i mladih i realizuju se od strane tima koji čine 1 izabrani doktor/ica, 1 psiholog/škinja i 1 medicinska sestra (mada je prvobitnim planom i programom savjetovališta bilo predviđeno da i 1 psihijatar/ica i 1 pedijatar/ica čine dio ordinirajućeg tima). Proces savjetovanja, kako navode u savjetovalištu, podrazumjeva ne samo identifikovanje problema u domenu zavisnosti, već i razgovor u cilju informisanja mlade osobe o mogućim daljim procedurama savjetovanja kao i eventualno upućivanje mlade osobe na druge odgovarajuće stručnjake/inje ili ustanove u procesu daljeg zbrinjavanja problema. Od momenta formiranja pa do danas oko 360 mladih (što uključuje mlade Nikšića, Šavnika i Plužina) je upoznato sa postojanjem i radom savjetovališta u Nikšiću putem predavanja koja su bila organizovana po osnovnim školama. Tokom ovih direktnih kontakata mapiran je problem upotrebe alkohola i cigareta kod adolescenata/kinja i mladih. Upotreba alkohola je u znatno većem procentu registrovana kod srednjoškolaca/ki pri čemu je evidentno da broj djevojaka koje upotrebljavaju i zloupotrebljavaju alkohol iz dana u dan sve više raste. Upotreba cigareta je registrovana i na nižim uzrastima, većina učenika/ca osmog razreda osnovne škole, učenici/ce

prvog razreda srednje škole, kao i maturanti/kinje imaju već ozbiljnih problema u domenu nikotinizma. U skladu sa dosadašnjim opažanjima u okviru domena postojećih zavisnosti kod mladih opštine Nikšić u savjetovalištu trenutno postoji plan petodnevnog programa odvikavanja od pušenja koji se realizuje kroz direktni kontakt sa mladima putem prezentacija i interaktivnih radionica. Takođe naglašavaju, da imaju u planu formiranje i realizaciju programa odvikavanja od Internet zavisnosti kao i od kompjutera uopšte, pri čemu bi se aktivnosti usmjerene u tom pravcu realizovale kroz metod grupnog rada sa adolescentima/kinjama. Ono što je registrovano kao ozbiljni i ključni problem u radu datog savjetovališta ogleda se upravo u veoma slaboj (skoro nikakvoj) posjećenosti istog na vlastitu samostalnu inicijativu mladih. Rad savjetovališta je u izuzetno maloj mjeri medijski praćen što rezultira slabom informisanošću i odzivom kako mladih (radi kojih je ono upravo i formirano) tako i njihovih roditelja. Plan rada za buduću (2011) godinu još uvijek nije formalno koncipiran.

Savjetovalište za HIV

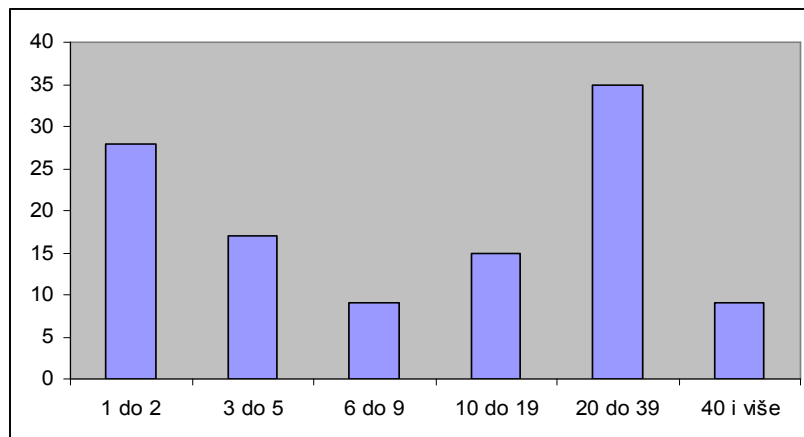
U Domu zdravlja – Nikšić od aprila 2009. god. radi i savjetovalište za dobrovoljno testiranje na HIV i seksualno prenosive bolesti. Savjetovalište trenutno radi jedino ponedjeljkom, utorkom i srijedom u poslijepodnevnim satima od 15^h – 19^h mada je potrebno naglasiti da postoji mogućnost ostvarivanja kontakta sa ordinirajućim timom savjetovališta i u prijedodnevnim satima putem telefonskog kontakta. Savjetovalište posjeduje dvije telefonske linije putem kojih je moguće doći do željenih informacija u svako doba dana. Ordinirajući tim je sastavljen od 1 doktora/ice socijalne medicine, 1 doktora/ice opšte medicine, 1 psihijatra/ice, 1 psihologa/škinje, 2 medic. Tehničara/ke i 1 laboranta/kinja, pri čemu su svi prošli obuku (seminare i treninge) koju su držali ljekari/ke sa svjetskim sertifikatima. Savjetovalište je otvoreno za sve osobe koje su bile u riziku ili to misle, pacijentu/kinji je zagarantovana povjerljivost, a cilj jeste što prije doći do terapije koja bi znatno produžila život osobama zaraženim HIV-om. Od osnivanja pa do danas oko 160 osoba je prošlo kroz savjetovalište od čega se oko 50 njih dobrovoljno testiralo na HIV. Ono što zaposleni/e u savjetovalištu opažaju kao ozbiljan problem jeste nedovoljna informisanost stanovnika/ca Nikšića o postojanju i radu savjetovališta ovog tipa u našoj opštini. Smatraju neophodnim i prijeko potrebnim da se rad savjetovališta medijski prati kroz „agresivniju“ kampanju, čime bi se informacije vezane za savjetovalište kao i problematiku kojom se bavi učinile svakom

dostupne. Takođe, kao problem navode i to da iako je kraj 2010 . godine još uvijek nemaju pripremljen plan i program aktivnosti za 2011. god.

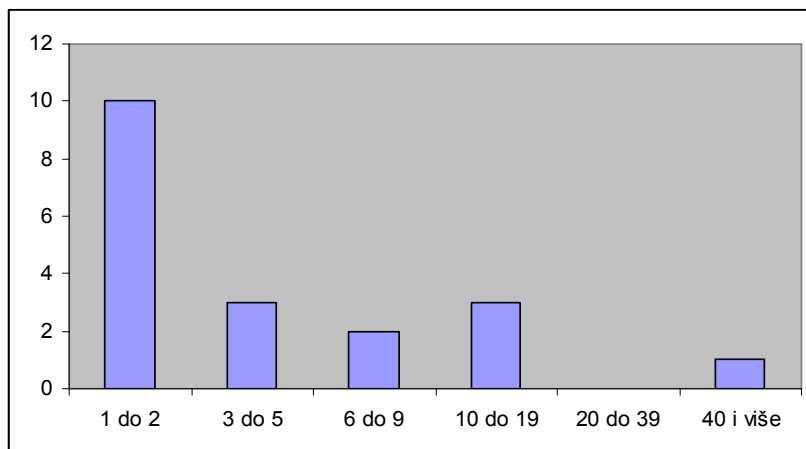
Savjetovalište za reproduktivno zdravlje

Savjetovalište za reproduktivno zdravlje sa čijim formiranjem se krenulo još 2009 god. nažalost još uvijek nije zaživilo sa svojim radom, iako u Domu zdravlja postoje pripremljene prostorije kao i oprema neophodna za adekvatan rad. Samo savjetovalište je prvenstveno bilo namjenjeno za individualni rad sa adolescentima/kinjama i mladima, a aktivnosti bi bile realizovane kroz edukativno praktičnu nastavu. Uzimajući u obzir činjenicu da se danas sve više snižava granica kada mladi stupaju u prve seksualne kontakte, kao i nivo neznanja, stida i neposvećenosti u kombinaciji sa njihovom psiho-fizičkom nezrelošću, jasno je koliko je potreba za jednim savjetovalištem ovog tipa velika.

Odgovori mladih na pitanje koliko su se puta napili u životu, su sljedeći:

Odgovori na pitanje koliko su puta u životu koristili marihuanu:

Po anketi, alkohol sa tabletama 1 do 2 puta je koristilo troje, a 3 do 5 puta jedno, ekstazi 6 do 9 puta jedno, kokain 1 do 2 puta jedno i 3 do 5 puta jedno. Niko od anketiranih nije koristio heroin.

Generacije mladih ljudi u opštini Nikšić ne vode računa u dovoljnoj mjeri o sopstvenom psiho-fizičkom stanju, kao ni o mogućnostima unapređenja vlastitog psiho-fizičkog zdravlja. Iako pri Domu zdravlja postoje određena savjetovišta namjenjena upravo mladima, preventivne zdravstvene usluge gotovo da se i ne koriste. Skoro sve aktivnosti u datim savjetovištima se realizuju na inicijativu njihovih timova, dok samostalna inicijativa i odziv mladih sa određenim problemom ostaje na veoma niskom nivou. Uzimajući u obzir da opština Nikšić ima već prethodno spomenuta savjetovišta, da su uslovi za njihov rad adekvatni i prilagođeni mladima kao i to da u njima ordinira visoko stručni kadar neophodno je odgovarajućom medijskom kampanjom podići svijest mladih o zdravim stilovima života kao i o lakoj dostupnosti datih savjetovišta.

Zdravlje mladih generacija bi trebalo da bude prioritetni zadatak, naročito danas kada je ono ozbiljno ugroženo u svim mogućim domenima. U skladu sa tim ozbiljan problem predstavlja i nefunkcionisanje već postojećih savjetovišta za reproduktivno zdravlje i za trudnice, kao i nepostojanje savjetovišta za bolesti zavisnosti. Mladi ljudi, zavisnici/ce od droga imaju mogućnost detoksikacije na odjeljenju psihijatrije, ali u opštini Nikšić trenutno ne postoji nijedna institucija koja bi se bavila kontinuiranim liječenjem

bolesti zavisnosti, pri čemu tendencija rasta broja narko-zavisnika/ca ukazuje na neophodnost stvaranja uslova za formiranje institucije ovoga tipa.

Takođe, smatramo potrebnim naglasiti da u opštini Nikšić pored javnih zdravstvenih ustanova postoji i određeni broj nevladinih organizacija čiji rad je prvenstveno usmjeren ka promociji zdravih stilova života i unaprijeđenju zdravlja mladih. Nevladina organizacija „Preporod“ u okviru aktivnosti kojima se bavi, između ostalog realizuje i formiranje Centra za resocijalizaciju rehabilitovanih zavisnika/ca kao i rehabilitovanih zavisnika/ca počinioca krivičnih djela koji treba da zvanično počne sa radom početkom 2011. god. U okviru Sekretarijata za društvene djelatnosti i opšte upravne poslove opštine Nikšić, kao posebna organizaciona jedinica djeluje Kancelarija za prevenciju narkomanije.

U skladu sa već postojećim aktivnostima koje se realizuju kako u javnim ustanovama tako i u nevladinim organizacijama, koje su usmjerene u istom pravcu, a sve u cilju njihovog uspješnijeg zajedničkog djelovanja bilo bi potrebno razviti i što povoljnije uslove za uspješnu međusektorsku saradnju u budućnosti.

Bezbjednost

Osnovna odlika svakog demokratskog društva, jeste bezbjednost stanovništva, a posebno populacije mladih. Bezbjednost u našem gradu je uglavnom na nivou stepena bezbjednosti u ostalim gradovima ovog regiona, koju u dobroj mjeri obezbjeđuje rad institucija sistema.

Kao osnovne probleme u ostvarivanju potpune bezbjednosti u Nikšiću, mladi navode ne poštovanje propisa o brzini vožnje, nošenju kacige na motoru i slično.

Sa druge strane, većina nijesu bili svjedoci nekog vida diskriminacije (polne, etičke...).

Po mišljenju 142 ispitanika/ca, kriminal je u Nikšiću podjednako prisutan kao u drugim djelovima države, a 121 da je znatno prisutniji. Konzumiranje alkohola ili droga, kao i loša materijalna situacija se navode kao glavni razlozi zbog kojih mladi imaju konflikte sa zakonom.

Od ukupnog broja anketiranih, 11% je bilo žrtva kriminala ili nasilja, i to kradje, fizičkog, verbalnog, elektronskog ili socijalnog nasilja.

Najveći razlog za kriminal među mladima i delikvenciju, mladi vide u konzumiranju psiho-aktivnih supstanci.

Mladi takodje navode da se ne osjećaju bezbjedno kada u noćnim časovima prolaze kroz neka prigradska naselja.

Ono što je zabrinjavajući podatak, jeste da je čak 42% ispitanih izjavilo da nije zainteresovano za rješavanje ovih vidova problema u Nikšiću.

SOCIJALNA POLITIKA

Pitanjima socijalne zaštite građana/ki u opštini Nikšić se bavi JU Centar za socijalni rad za Nikšić,Plužine i Šavnik.Centar vodi evidenciju o svim korisnicima/ama socijalnih usluga,a samim tim i korisnicima/ama materijalnog obezbjedjenja porodice, starosne dobi od 18 do 29 godina,od kojih je registrovano 424 porodice/139 lica su muškog,a 283 ženskog pola/.Referenti na MOP-u tromjesečno obilaze ove porodice i vode evidenciju o njihovoj socio-ekonomskoj situaciji.

U Centru postoji Tim za zaštitu braka i porodice koji posreduje i daje stručno mišljenje vezano za razvode brakova,roditeljske podobnosti,povjeravanje djece,vodi evidenciju i određuje dinamiku odvijanja kontakata djece sa svojim roditeljima.Od ukupnog broja razvoda u kojima je posredovao Centar,a koji se odnosio na lica od 18 do 29 godina starosti,registrovano je 5 slučajeva u 2009.godini i 6 slučajeva u 2010.godini.Ovaj tim preduzima aktivnosti preventivnog karaktera tako što primjenjuje porodičnu terapiju u cilju prevazilaženja problema koji ometaju funkcionalnost porodice.U posljednje dvije godine uočava se blagi rast broja parova koji se obraćaju za ovaj vid pomoći,tako da su u 2009.godini bila 4 slučaja,a u 2010. 5 slučajeva.

U Centru su registrovane 24 samohrane majke ove starosne dobi,od kojih je jedna udovica.Četiri samohrane majke su ostvarile pravo na porodični smještaj,kako i potpunu socijalno-pravnu zaštitu.

U okviru svoje djelatnosti,Centar za socijalni rad bavi se zaštitom djece bez roditeljskog staranja,odnosno djece bez roditelja i djece čiji su roditelji živi,ali zbog različitih okolnosti ne brinu o njima na adekvatan način. Jedan od oblika zaštite ove djece je i smještaj u drugu porodicu ili ustanovu, koji prestaje nakon sticanja punoljetstva.Ugovor o smještaju u drugu porodicu može se produžiti najduže 5 godina nakon punoljetstva,ukoliko se nalaze na redovnom školovanju.Takodje,po prestanku ostvarivanja prava na ovaj oblik zaštite,djeca bez roditeljskog staranja,ukoliko ne nastave školovanje,ostvaruju pravo na materijalno obezbjedjenje porodice,najduže 5 godina od dana prestanka smještaja.Osim navedenog,u Centru ne postoje drugi posebni programi namjenjeni mladima bez roditelja.U Nikšiću je trenutno troje mladih,punoljetnih

lica, bez roditeljskog staranja, na porodičnom smještaju, a za njih 20 je, u toku poslednjih pet godina, prestalo pravo na smještaj u drugu porodicu nakon navršenih 18 godina starosti.

Po rezultatima ankete, 70 % mladih živi sa roditeljima u roditeljskim stanu, a 8% sa roditeljima u iznajmljenom stanu. Što se tiče prihoda u domaćinstvu, 167 ispitanika/ca je izjavilo da ona mjesečno iznose od 200 do 500 eura, 119 od 500 do 100 eura, a 264 smatra da je njihova finansijska situacija podjednaka u odnosu na ljude u njihovom okruženju.

UČEŠĆE U ŽIVOTU DRUŠTVA I INFORMISANOST

Učešće u životu društva

„Aktivna participacija mladih u odlukama i postupcima na lokalnom i regionalnom nivou od bitnog je značaja ako želimo da izgradimo demokratskija, otvorenija i bogatija društva.“ (Evropska povelja o participaciji mladih u lokalnom i regionalnom životu)

Mladi iz Nikšića smatraju da su njihove mogućnosti u donošenju odluka u opštinskoj upravi, ustanovama kulture, javnim preduzećima, političkim organizacijama i sportskim klubovima veoma loše, dok su u školama i fakultetima te mogućnosti osrednje.

Odlukom o načinu i postupku učešća lokalnog stanovništva u vršenju javnih poslova i Statutom opštine Nikšić, utvrđeni su oblici i mehanizmi učešća, subjekti, mjere i aktivnosti koje preduzimaju organi Opštine radi podsticanja i uključivanja građana u procese planiranja, donošenja odluka i njihovoj implementaciji. Građani mogu neposredno da učestvuju inicijativom, građanskom inicijativom, na zboru građana, javnoj raspravi, referendumom, peticijom, prijedlogom i građanskom žalbom. Očigledno je da građani, a ni mladi, nijesu u dovoljnoj mjeri upoznati sa ovim mehanizmima.

Na pitanje da li bi se, kada bi imali priliku, uključili u donošenje odluka i da li bi preuzeli odgovornost, 158 je odgovorilo „vjerovatno da“, 65 „sigurno da“, a 81 je „neodlučano“. U tome bi im najviše pomogla kampanja za mlade/156/, edukacija i osnaženje/112/ i informisanje/81/.

Takodje, 91% anketiranih, nije nikada učestvovalo u akciji rješavanja nekog lokalnog problema i najčešći razlog je neinformisanost o takvim akcijama. Većina ih je iskazalo svoju zainteresovanost da učestvuju u rješavanje lokalnih problema i smatraju da bi njihova znanja i sposobnosti mogle da daju veliki doprinos. 77 % mladih nijesu članovi nijedne organizacije ili udruženja.

Informisanost

„Informisanje je često od ključnog značaja za participaciju, a pravo mladih na pristup informacijama o povoljnim prilikama i temama koje ih se tiču sve više stiže priznanje u zvaničnim evropskim i međunarodnim dokumentima, a ne samo u kontekstu lokalnog i regionalnog života.“

„Da bi učestvovali u aktivnostima i životu svoje zajednice, ili da bi imali koristi od službi i pogodnosti njima namjenjenih, mladi moraju da znaju o njima“. (Evropska povelja o participaciji mladih u lokalnom i regionalnom životu)

Što se tiče informisanja, 16% anketiranih ne gleda televiziju, 51% ne čita novine, 23% ne sluša radio i 24% ne surfuje internetom. Uglavnom se o svim aktivnostima informišu od strane prijatelja/ica i poznanika/ica.

U opštini Nikšić ne postoji poseban centar za informisanje mladih, gdje bi oni mogli da dobiju sve informacije o njihovim pravima i mogućnostima, programima i uslugama koje im se nude, odnosno vanškolskim aktivnostima, neformalnom obrazovanju, angažovanju na pojedinim projektima, stipendiranju, volonterizmu, sportskim i kulturnim ponudama, mobilnosti i slično.

Od anketiranih, 71% smatra da bi se bi se otvaranjem Kancelarije za mlade u Nikšiću, povećala njihova informisanost i učešće u društvenom životu.

Uzimajući u obzir iskustva ostalih gradova i opština iz zemlje i regiona, otvaranje Kancelarije za mlade na lokalnom nivou je najbolji način za stvaranje administrativno-tehničkih i prostornih uslova za implementaciju lokalne omladinske politike u svim oblastima njihovog života i rada.

SLOBODNO VRIJEME I MOBILNOST

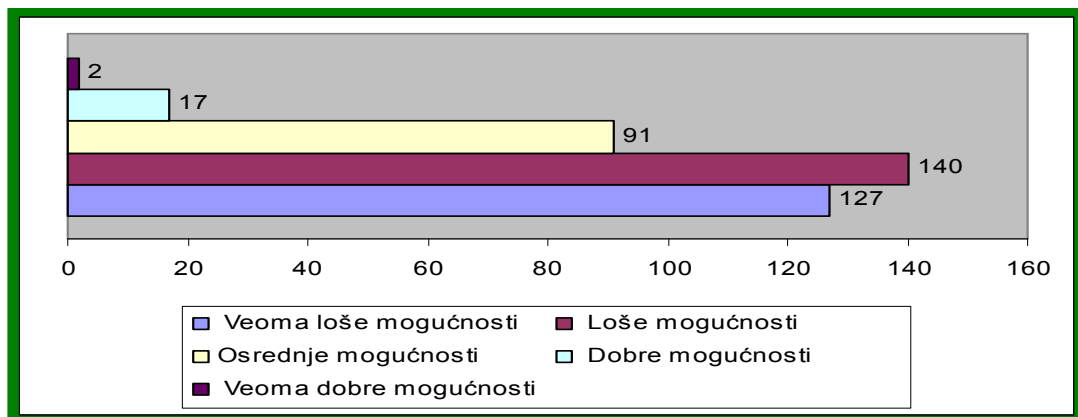
Slobodno vrijeme

Mladi iz Nikšića svoje slobodno vrijeme najčešće provode kod kuće uz TV, kompjuter, internet i sa društvom u kafićima i klubovima. Mali broj se rekreativno bavi sportim ili umjetnošću i posjećuje kulturna dešavanja. Kao prijedloge za poboljšanje uslova za kvalitetnije i sadržajnije provođenje slobodnog vremena navode otvaranje bioskopa i pozorišta, veću ponudu sportskih i kulturnih dešavanja, kao i uskladjivanje kulturnih ponuda sa potrebama mladih.

Između ostalog, anketa pokazuje da 29% mladih ne čita knjige nezavisno od školskih/fakultetskih obaveza, samo 16% se bavi nekom

vrstom umjetnosti, a 31% bi voljeli da se bave muzikom, primjenjenom umjetnošću, glumom, plesom, slikarstvom...

Po procjeni ispitanika/ca, ponuda škola, kurseva i uslova za rad, odnosno mogućnosti koje mladi u Nikšiću imaju za bavljenje umjetnošću su loše.

Što se tiče sporta, 40 % ispitanih se bar jednom nedjeljno bavi sportom. Kao razlog nebavljenja, navode nedostatak vremena, nezainteresovanost i nedostatak novca. Mogućnostima koje imaju, su i zadovoljni/e i nezadovoljni/e, a kao potrebe navode zatvoreni i otvoreni bazen, biciklističke i staze za trčanje, balon sale za tenis i fudbal.

Mobilnost

Mobilnost podrazumjeva obrazovnu, kulturnu i turističku pokretljivost, kao i međunarodnu saradnju i razmjenu mladih.

Putovanja i upoznavanje drugih kultura i načina života su veoma bitni za razvoj mladih, odnosno obogaćivanje njihovog znanja i unapredjenje obrazovanja.

Pored ekskurzija koje se organizuju na kraju četvrtog razreda srednje škole, mladi iz Nikšića nijesu imali priliku da češće putuju u inostranstvo, osim veoma malog broja. Osnovni razlog je nedostatak novca. Takođe, samo 2 % anketiranih je koristilo mogućnost putovanja u inostranstvo u sklopu posebnih programa međunarodnih razmjena mladih.

Što se tiče povezanosti Nikšića i prigradskih naselja, kao i Nikšića i Podgorice, brojem večernjih i noćnih polazaka, a posebno cijenom karte, mladi su nezadovoljni.

Po rezultatima ankete, 62% bi željeli da napuste Nikšić, u naredne 3 godine, radi odlaska u druge gradove Crne Gore ili inostranstvo, zbog zaposlenja i boljeg standarda.

SWOT ANALIZA – OBJEKTIVNA PROCJENA POLOŽAJA MLADIH U NIKŠIĆU

<p>S <u>PREDNOSTI</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -Nikšić je univerzitetski grad -veliki broj srednjih škola -spremnost mladih za poboljšanje uslova za život i rad u Nikšiću -dobra saradnja među relevantnim ustanovama i organizacijama na lokalnom i državnom nivou -veliki broj relevantnih institucija (lokalna uprava, Dom zdravlja, Centar za socijalni rad, Biro rada, zdravstvene ustanove, fakulteti, Sportski centar, Centar za kulturu, JU „Zahumlje”, Javni servis RTNK, ...) -veliki broj sportskih klubova -postojanje određenih savjetovališta u okviru Doma zdravlja -NVO-i sa iskustvom u radu sa mladima -postojeći objekti -stipendiranje talentovanih učenika i studenata -postojanje kvalitetnih programa za neformalno obrazovanje -postojanje određenog broja volonterskih klubova i centara 	<p>W <u>SLABOSTI</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -neusklađenost obrazovanja i potreba na tržištu rada -nepostojanje dovoljno programa za mlade kad je u pitanju zapošljavanje i zdravlje -nedostatak prostora za afirmaciju mladih -nepostojanje adekvatnih savjetovališta za mlade -postojeći sportski objekti nijesu dovoljni -visoke cijene prevoza -loše navike kad je u pitanju fizička aktivnost -loša bezbjednost u saobraćaju -ne postoji Kancelarija za mlade -ne postoji Omladinski centar -niska zainteresovanost za volonterski rad -slaba mobilnost mladih -loša informisanost mladih -rasprostranjenost alkoholizma i narkomanije -loša motivacija -nedostatak stimulacije za dalji napredak -nedostatak sredstava za realizaciju aktivnosti
<p>O <u>MOGUĆNOSTI</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -medjuopštinska i regionalna saradnja -dostupni međunarodni fondovi -mogućnost za putovanja bez viza u veliki broj zemalja -međunarodni programi za razmjenu mladih -postojanje Nacionalne strategije za mlade -partnerski pristup u radu svih institucija i mladih -povećanje nivoa zainteresovanosti kod mladih za različite oblasti i aktivnosti -uspostavljanje mehanizama za uključivanje mladih u društvena dešavanja -jačanje kapaciteta NVO sektora -više kulturnih i sportskih manifestacija -strane donacije -rekonstrukcija postojećih objekata i izgradnja novih 	<p>T <u>PRIJETNJE</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -nepovoljna finansijska situacija na globalnom, regionalnom i nacionalnom nivou -odlazak mladih i kvalitetnih kadrova u druge sredine -dostupnost narkotika, alkohola i lijekova -loši i nezdravi uslovi života -poremećen vrijednosni sistem

STRATEŠKI I OPERATIVNI CILJEVI

STVORITI ADMINISTRATIVNO-TEHNIČKE I PROSTORNE OSNOVE ZA REALIZACIJU LOKALNE OMLADINSKE POLITIKE U OPŠTINI NIKŠIĆ

1. OTVORITI KANCELARIJU ZA MLADE U OPŠTINI NIKŠIĆ

OBRAZOVANJE

1. UNAPREDJENJE USLOVA ZA FORMALNO OBRAZOVANJE

- Uskladiti razvoj ljudskih resursa sa potrebama tržišta rada
- Omogućiti pristup savremenim tehnologijama
- Poboljšati opremljenost Gradske biblioteke

2. POBOLJŠANJE STUDENTSKOG STANDARDA

- Dostupnost kredita i studentskih domova
- Poboljšanje uslova života u studentskom domu
- Stipendiranje najboljih učenika/ca i studenata/kinja
- Stipendiranje učenika/ca i studenata/kinja čije se porodice nalaze u lošoj materijalnoj situaciji

3. PRUŽATI PODRŠKU USAVRŠAVANJU KADROVA-STUDENATA/KINJA, POSTIPLOMACA/KINJA, PROFESORA/ICA

- Povezati se sa Filozofskim fakultetom (održavanje izbornih disciplina, master program iz Omladinskog rada (OR-a), učešće na konferencijama, okruglim stolovima, treninzima, radionicama koje se odvijaju na Filozofskom fakultetu u sklopu akreditovanih kurikuluma na određenim odsjecima)
- Osposobiti omladinske radnike/ce (master OR) da rade sa mladim ljudima i društvenim grupama u društvenim centrima, omladinskim klubovima, školama i drugim institucijama, koristeći znanje, vještine i stavove u okviru sljedećih specifičnih *zadataka*:

a. znanje:

- *planiranje, izrada i sprovođenje programa edukacije sa mladima,*
- *podučavanje i korištenje naučne metodologije, istraživačkih tehnika i metoda,*
- *sprovođenje društvenih i razvojnih istraživanja na relevantne teme,*
- *rad na implementaciji edukativnog programa kao preventivnog programa za mlade (putem javnih foruma, predavanja o važnim temama i*

problemima, različitih kulturnih, umjetničkih, sportskih i edukativnih programa i projekata u skladu da potrebama mladih),

- *angažovanje u istraživanju, identifikovanju i odgovoru na posebne potrebe mladih u posebnim društvenim kontekstima,*
- *rad na didaktičkoj konceptualizaciji i planu edukativnih programa.*

b. vještine:

- *usvajanje neophodnih vještina (npr. komunikacijske vještine, rada sa pojedincima i grupama, i sl.), analitičkih, profesionalnih i etičkih principa u svrhu implementacije i uvođenja akademskih programa iz oblasti omladinskog rada,*

c. stavovi:

- *usvajanje i promovisanje sistema vrijednosti utemeljenog na direktnom radu sa mladima,*
- *razvijanje ličnih kapaciteta neophodnih za izgradnju profesionalnog stava o omladinskom radu*

*** podrška u vidu adekvatne doedukacije, seminara, treninga i radionica**

3.RAZVITI SISTEME ZA VANINSTITUCIONALNO- NEFORMALNO OBRAZOVANJE

- Povećati broj i povezati organizacije i institucije koje se bave NFO
- Unaprijediti kvalitet neformalnog obrazovanja
- Podići nivo informisanosti mladih o mogućnostima neformalnog obrazovanja u Nikšiću
- Podići svijest o važnosti cjeloživotnog obrazovanja i sticanja novih znanja i vještina
- Razviti nova znanja i vještine u cilju dobijanja alternativnih izvora finansiranja
- Obezbijediti vrijednovanje neformalnog obrazovanja radi lakšeg zapošljavanja mladih

ZAPOŠLJAVANJE I VOLONTERSKI RAD

1.POVEĆANJE BROJA ZAPOSLENIH MLADIH OSOBA

- Povećati informisanost i uključenost mladih u programe koje sprovodi Biro rada Nikšić
- Smanjiti nezaposlenost mladih informisanjem o mogućnostima razvoja preduzetništva u Nikšiću

- Stvoriti jednake uslove za rad i zapošljavanje mladih i obezbjediti mehanizme zaštite od diskriminacije pri zapošljavanju i razvoju karijere u privatnom i javnom sektoru
- Podržati programe usmjerene na povećanje radnih kapaciteta (praksa, volonterski rad, edukacija, stažiranje,...)
- Stvoriti uslove za sticanje radnog iskustva i odrađivanje pripravničkog staža
- Unaprijediti konkurentnost na tržištu rada kroz unaprijeđenje formalnog i neformalnog obrazovanja
- Promovisati sve oblike zapošljavanja i preduzetništva mladih
- Realizovati programe sa ciljem jačanja preduzetništva među mladima
- Podržati mlade koji počinju sopstveni biznis

2. POVEĆANJE BROJA MLADIH VOLONTERA/KI

- Povećati nivo informisanosti o uključivanju mladih u volonterski rad
- Promovisati društveno koristan rad-volonterizam
- Podržati osnivanje volonterskih centara
- Povećati broj obuka za volontere/ke
- Uspostaviti sistem volonterizma u lokalnim i državnim institucijama
- Uključiti se u volonterske akcije na nacionalnom nivou

ZDRAVLJE I BEZBJEDNOST MLADIH

1. RAZVIJANJE SVIJESTI O ZDRAVIM STILOVIMA ŽIVOTA I PRAVILNOM PSIHOFIZIČKOM RAZVOJU MLADIH UNAPREDJENJEM PREVENTIVNOG DJELOVANJA

- Razviti medjusektorsku saradnju izmedju javnih ustanova i nevladinih organizacija u cilju zajedničkog djelovanja na prevenciji zdravlja mladih
- Povećati nivo svijesti mladih o bolestima zavisnosti (prevencija alkoholizma i narkomanije)
- Promovisati zdrave načine ishrane i bavljenje sportom
- Povećati stepen informisanosti mladih u vezi sa reproduktivnim i seksualnim zdravljem i smanjenje posljedica rizičnog seksualnog kontakta

2.OMOGUĆITI BOLJU DOSTUPNOST ZDRAVSTVENOG SISTEMA MLADIMA

- Povećati informisanost mladih o postojanju Savjetovališta za mlade i Savjetovališta za prevenciju AIDS/HIV
- Razviti servise prilagođene i dostupne mladima
- Aktivirati Savjetovališta za reproduktivno zdravlje
- Stvoriti uslove za osnivanje institucije za liječenje bolesti zavisnosti

3.SMANJITI BROJ MLADIH KOJI DOLAZE U KONFLIKTE SA ZAKONOM UNAPREDJENJEM PREVENTIVNOG DJELOVANJA

- Upoznati mlade sa zakonskom regulativom
- Oformiti tim za podršku mladima sa poremećajem u ponašanju
- Smanjiti nivo delikvencije kod mladih

3. POVEĆATI BEZBJEDNOST MLADIH

- Preventivno djelovati protiv svih vrsta nasilja
- Podići svijest o saobraćajnim i drugim nezgodama i njihovoj prevenciji
- Povećati broj noćnih policijskih patrola kroz grad i prigradska naselja
- Razviti svijest kod mladih o rizicima i pružanje informacija o zaštiti od trgovine ljudima

SOCIJALNA POLITIKA

1.POBOLJŠATI SOCIJALNU POLITIKU PREMA MLADIMA

- Podržati programe za rješavanje stambenih problema mladih bračnih parova
- Podržati programe koji se odnose na pomoć i podršku mladim samohranim majkama
- Podići nivo svijesti o značaju porodice i odgovornosti roditeljstva
- Smanjiti nasilje u porodici
- Inicirati izradu posebnih programa za mlade punoljetne osobe bez roditeljskog staranja

- Otvoriti Centar za resocijalizaciju rehabilitovanih zavisnika/ca kao i rehabilitovanih zavisnika/ca počinioca krivičnih djela

UČEŠĆE U ŽIVOTU DRUŠTVA I INFORMISANOST

1. POVEĆATI UČEŠĆE MLADIH U PROCESIMA ODLUČIVANJA

- Osnovati Savjet mladih, kao predstavničko tijelo mladih
- Promovisati značaj uključivanja mladih u procese odlučivanja
- Unaprijediti načine učešća mladih u procesima odlučivanja
- Razvijati svijest kod mladih o participaciji u različitim oblastima društvenog života, podsticati mlade da aktivno učestvuju u društvu
- Edukovati mlade o mehanizmima učešća u donošenju odluka
- Osnažiti mlade za participativno građanstvo i uticati na promjenu svijesti o važnosti aktivnog uključivanja mladih
- Motivisati i omogućiti mladim da se uključe u rad organizacija i udruženja
- Povećati informisanost mladih putem RTNK-emisija za mlade i njena promocija
- Povećati nivo uključenosti mladih u pripremi i realizaciji aktivnosti i planova lokalne vlasti
- Unaprijediti status i položaj lokalnih NVO koji se bave mladima
- Unaprijediti saradnju lokalne vlasti, medija i NVO koji se bave mladima
- Uticati na otvaranje političkog prostora za uključivanje mladih
- Definisati efikasnu i jasnu komunikaciju sa ministarstvima, privredom, medijima, NVO-ima

2. UNAPRIJEDITI I POVEĆATI INFORMISANOST MLADIH

- Omogućiti razvoj info centra pri Kancelariji za mlade kroz kampanje, seminare, radionice, kako bi se omogućilo da se mladi objektivno i pravovremeno informišu
- Povećati zastupljenost omladinske problematike u medijima
- U okviru sajta opštine Nikšić dio prostora posvetiti informacijama za mlade
- Povećati informisanost mladih o aktivnostima i životu lokalne zajednice, vlasti i službama

SLOBODNO VRIJEME I MOBILNOST

1. STVORITI USLOVE ZA KVALITETNIJE PROVODJENJE SLOBODNOG VREMENA MLADIH

- Stvoriti okruženje koje stimulise kulturno, umjetničko i sportsko stvaralaštvo
- Unaprijediti provođenje slobodnog vremena kroz kulturne i sportske sadržaje
- Realizovati infrastrukturne projekte – bazen, bioskop, pozorište, sportski tereni
- Povećati informisanost mladih o postojećim kulturnim i sportskim klubovima i organizacijama
- Uskladiti ponudu kulturnih programa sa potrebama mladih
- Podržati rad umjetničkih radionica za mlade
- Izgraditi prostor za mlade-Omladinski centar kao inicijalno mjesto kreativnih ideja mladih
- Podržati otvaranje omladinskih klubova u okviru mjesnih zajednica
- Omogućiti što više prostora i uslova za promociju talenata i kreativnosti
- Obezbijediti finansijsku podršku mladim stvaraocima
- Povećati fizičku aktivnost mladih
- Obezbijediti finansijsku podršku za razvoj sporta
- Uključiti mlade u organizaciju kulturnih i sportskih sadržaja

2. POVEĆATI MOBILNOST MLADIH

- Podržavati programe koji imaju za cilj kulturnu, obrazovnu i turističku mobilnost
- Podržavati programe međunarodne razmjene mladih
- Stvaranje uslova za jednake šanse-pristup mladima sa funkcionalnim potrebama
- Podržati organizovanje omladinskih kampova u Nikšiću
- Povećati broj večernjih i noćnih polazaka autobusa na relaciji Nikšić-Podgorica-Nikšić, kao i grad-prigradska naselja
- Smanjiti cijenu karata za mlade za međumjesni i međugradski saobraćaj

AKCIONI PLAN ZA 2011.GODINU

STVORITI ADMINISTRATIVNO-TEHNIČKE I PROSTORNE OSNOVE ZA IMPLEMENTACIJU LOKALNE OMLADINSKE POLITIKE U OPŠTINI NIKŠIĆ			
Operativni cilj	Aktivnost	Indikatori	Odgovornost
Otvoriti Kancelariju za mlade	-u okviru lokalne uprave, a po uzoru na KZM na nivou države, oformiti KZM opštine Nikšić	-otvorena Kancelarija za mlade	Lokalna uprava(Sekretarijat za društvene djelatnosti i opšte upravne poslove), resorno ministarstvo
<u>OBRAZOVANJE</u>			
<u>Strateški cilj: 1.UNAPREDJENJE USLOVA ZA FORMALNO OBRAZOVANJE</u>			
Operativni cilj	Aktivnost	Indikatori	Odgovornost
Uskladiti razvoj ljudskih resursa sa potrebama tržišta rada	-analizirati potrebe na tržištu rada koje se odnose na mlade -izraditi i ponuditi edukativne programe za utvrđene potrebe koje se odnose na mlade -informisanosti mlade o deficitarnim zanimanjima putem tribina,brošura..	- urađena analiza -urađeni edukativni programi -broj održanih tribina -broj informisanih	Obrazovne institucije, Biro rada,resorno ministarstvo, lokalna uprava
Omogućiti pristup savremenim tehnologijama	-obezbjediti adekvatan prostor -inicirati aktivnosti sa ciljem traženja donatora -nabaviti potrebnu tehnologiju i staviti je na upotrebu mladima	-obezbjedjen prostor -obezbjedjena sredstva -nabavljena oprema -broj korisnika	Obrazovne institucije, resorno ministarstvo,NVO
Poboljšati opremljenost Gradske biblioteke	- organizovati doniranje knjiga od strane učenika/ca,studenta/kinja,gradjana/ki, organizacija, privrednika	-bolji kvalitet i veći broj knjiga -održane akcije i broj donacija	Lokalna uprava,Gradska biblioteka, resorno ministarstvo

Strateški cilj: 2. POBOLJŠANJE STUDENTSKOG STANDARDA

Operativni cilj	Aktivnost	Indikatori	Odgovornost
Dostupnost kredita i studentskih domova	-pojačati informisanost o dostupnim kreditima putem medija i opštinskog sajta	-broj prijavljenih učenika/ca i studenata/kinja	Studentski dom, resorno ministarstvo, fakulteti, lokalna uprava
Poboljšanje uslova života u studentskom domu	-inicirati aktivnosti za poboljšanje uslova života u studentskom domu animiranjem relevantnih subjekata -nabaviti potreban inventar	-saradnja svih relevantnih subjekata u cilju finansijske podrške -poboljšani uslovi života u domu	Studentski dom, resorno ministarstvo, lokalna uprava
Stipendiranje najboljih učenika/ca i studenata/kinja	-promovisati postojeće uslove za stipendiranje u opštini Nikšić putem medija i informatora	-broj prijavljenih učenika/ca i studenata/kinja na konkursima -kontinuirana saradnja lokalne uprave i obrazovnih institucija	Lokalna uprava, obrazovne institucije, resorno ministarstvo
Stipendiranje učenika/ca i studenata/kinja čije se porodice nalaze u lošoj materijalnoj situaciji	-otvariti Fond za stipendiranje učenika/ca i studenata/kinja čije se porodice nalaze u teškoj materijalnoj situaciji -organizovati sastanak sa donatorima	-otvoren Fond -održan sastanak sa donatorima -novi konkursi -poboljšan status učenika/ca i studenata/kinja čije se porodice nalaze u lošoj materijalnoj situaciji	Lokalna uprava, obrazovne institucije, Centar za socijalni rad, resorno ministarstvo

Strateški cilj: 3.RAZVITI SISTEME ZA VANINSTITUCIONALNO-NEFORMALNO OBRAZOVANJE			
Operativni cilj	Aktivnost	Indikatori	Odgovornost
Unaprijediti kvalitet neformalnog obrazovanja	-utvrditi kvalitet neformalnog obrazovanja koji trenutno postoji -kreirati programe obuka u skladu sa potrebama mladih i realizovati obuke po programu	-kreiran program -broj realizovanih obuka u skladu sa programom -broj mladih koji su prošli obuke	Kancelarija za mlade i NVO
Povećati broj i povezati organizacije i institucije koje se bave NFO sa ciljem unaprijeđenja kvaliteta neformalnog obrazovanja	-uraditi registar organizacija i institucija koje se bave neformalnim i vaninstitucionalnim obrazovanjem -poboljšati i ojačati saradnju svih institucija, organizacija i NVO sa teritorije opštine koje se bave NFO putem sastanaka, okruglih stolova, seminara, tribina	-uradjen registar -veća zainteresovanost za neformalno i vaninstitucionalno obrazovanje -broj zajedničkih aktivnosti i projekata -broj održanih sastanaka, okruglih stolova, seminara, tribina	NVO sektor, lokalna uprava, obrazovne institucije, resorno ministarstvo
Podići nivo informisanosti mladih o mogućnostima neformalnog obrazovanja u Nikšiću	-promovisati neformalno obrazovanje putem medija, sajta, tribina, brošura, ...	-održane promotivne aktivnosti -veća zainteresovanost za NFO -broj seminara, radionica, kampova... -broj projekata	Kancelarija za mlade, obrazovne institucije, NVO sektor, resorno ministarstvo

ZAPOŠLJAVANJE I VOLONTERSKI RAD

Strateški cilj: 1. POVEĆANJE BROJA ZAPOSLENIH MLADIH OSOBA			
Operativni cilj	Aktivnost	Indikatori	Odgovornost
Povećati informisanost i uključenost mladih u programe koje sprovodi Biro rada Nikšić	-inicirati održavanje sastanaka sa svim relevantnim institucijama u cilju izrade promotivnog plana	-uradjen i realizovan promotivni plan -veća zainteresovanost za programe Biroa rada -broj zajedničkih aktivnosti i projekata -broj održanih aktivnosti -broj mladih koji su završili obuke ZZZCG	Lokalna uprava(Kancelarija za mlade), Biro rada (ZZZCG), resorno ministarstvo, zainteresovani subjekti iz javnog i privatnog sektora
Stvoriti jednake uslove za rad i zapošljavanje mladih i obezbjediti mehanizme zaštite od diskriminacije pri zapošljavanju i razvoju karijere u privatnom i javnom sektoru	-promovisati poštovanje ljudskih prava, jednakosti i nediskriminacije putem: seminara, tribina, okruglih stolova, radionica, ...	-broj održanih seminara, tribina, okruglih stolova, radionica o poštovanje ljudskih prava, jednakosti i nediskriminaciji prilikom zapošljavanja	Lokalna uprava(Kancelarija za mlade), Biro rada, obrazovne institucije, NVO sektor, resorno ministarstvo, zainteresovani subjekti iz javnog i privatnog sektora
Podržati programe usmjerene na povećanje radnih kapaciteta (pripravnički staž, praksa, volonterski rad, edukacija, stažiranje,...)	-inicirati nove programe, obuke i projekte -tribina o odabiru zanimanja	-broj programa, obuka i projekata -broj mladih koji odrađuju pripravnički staž, koji su na praksi, koji volontiraju, . -održane tribine	Biro rada, resorno ministarstvo, zainteresovani subjekti iz javnog i privatnog sektora, lokalna uprava
Promovisati sve oblike zapošljavanja i preduzetništva mladih	-inicirati izradu plana promotivnih aktivnosti za preduzetništvo i sve oblike zapošljavanja: stalno, privremeno, sezonsko, javni radovi, volonterizam -povećati informisanost o aktuelnim dešavanjima i kretanjima na tržištu rada -putem seminara i sastanaka podržati mlade koji počinju sopstveni biznis	-uradjen plan promotivnih aktivnosti -broj održanih promotivnih akcija -povećana informisanost i zainteresovanost -održani sastanci i seminari	Biro rada, resorno ministarstvo, lokalna uprava, zainteresovani subjekti iz javnog i privatnog sektora

Strateški cilj:2.POVEĆANJE BROJA MLADIH VOLONTERA/KI			
Operativni cilj	Aktivnost	Indikatori	Odgovornost
Promovisati društveno koristan rad-volonterizam	-održati seminar/predavanje za mlade u cilju promocije volonterizma (kako funkcionise u zemljama EU) -animirati mlade za učešće u volonterskom radu kroz saradnju obrazovnih institucija, ZZZCG, lokalne uprave i NVO -promocija razmjene volontera/ki -promovisati nacionalne i regionalne volonterske akcije	-održan seminar -broj mladih volontera -broj mladih u razmjeni volontera/ki -broj volontera/ki uključenih u nacionalne i regionalne volonterske akcije	Biro rada, resorno ministarstvo, zainteresovani subjekti iz javnog i privatnog sektora, obrazovne institucije, NVO, lokalna uprava(Kancelarija za mlade)
Podržati osnivanje volonterskih centara	-uspostaviti saradnju svih relevantnih subjekata sa ciljem podrške osnivanju volonterskih centara	-uspostavljena saradnja -osnovani volonterski centri	Lokalna uprava, Biro rada, resorno ministarstvo, NVO, zainteresovani subjekti iz javnog i privatnog sektora
Povećati broj obuka za volontere/ke	-precizirati plan obuka i vršioce obuka	-održane obuke -broj mladih koji su pohađali obuke	Lokalna uprava(Kancelarija za mlade), obrazovne institucije, Biro rada, resorno ministarstvo, zainteresovani subjekti iz javnog i privatnog sektora, NVO

ZDRAVLJE I BEZBJEDNOST MLADIH

Strateški cilj: 1.RAZVIJANJE SVIJEŠTI O ZDRAVIM STILOVIMA ŽIVOTA I PRAVILNOM PSIHOFIZIČKOM RAZVOJU MLADIH UNAPREDJENJEM PREVENTIVNOG DJELOVANJA			
Operativni cilj	Aktivnost	Indikatori	Odgovornost
Razviti međusektorsku saradnju između javnih ustanova i nevladinih organizacija u cilju zajedničkog djelovanja na prevenciji zdravlja mladih	-održati sastanak predstavnika svih relevantnih institucija u cilju poboljšanja saradnje -pružiti podršku postojećim aktivnostima u cilju prevencije zdravlja mladih -inicirati kontinuirano održavanje sastanaka i okruglih stolova na temu prevencije zdravlja mladih	-unaprijeđena saradnja javnih ustanova i NVO -broj zajedničkih aktivnosti i projekata -broj održanih sastanaka, okruglih stolova -povećan broj mladih koji učestvuju u ovim akcijama	Javne institucije, lokalna uprava(Kancelarija za mlade), NVO, resorno ministarstvo
Povećati nivo svijesti mladih o bolestima zavisnosti(prevencija alkoholizma i narkomanije)	-preventivno djelovati na mlade u cilju smanjenja alkoholizma i narkomanije putem aktivnosti kao što su seminari, kampovi, tribine	-broj održanih seminara, kampova, tribina	Lokalna uprava(Kancelarija za mlade), javne institucije, NVO sektor, resorno ministarstvo
Promovisati zdrave načine ishrane i bavljenje sportom	-organizovati promotivne akcije (tribine, okrugli stolovi, štampani materijal, ...)	-broj održanih akcija	Lokalna uprava(Kancelarija za mlade), javne institucije, NVO, resorno ministarstvo
Povećati stepen informisanosti mladih u vezi sa reproduktivnim i seksualnim zdravljem i smanjenje posljedica rizičnog seksualnog kontakta	-organizovati informativne akcije (tribine, okrugli stolovi, edukativne radionice, kampanje, štampani materijal, ...)	-broj održanih akcija	Lokalna uprava(Kancelarija za mlade), javne institucije, NVO, resorno ministarstvo

Strateški cilj: 2.OMOGUĆITI BOLJU DOSTUPNOST ZDRAVSTVENOG SISTEMA MLADIMA			
Operativni cilj	Aktivnost	Indikatori	Odgovornost
Povećati informisanost mladih o postojanju Savjetovališta za mlade i Savjetovališta za prevenciju AIDS/HIV	-povećati informisanost mladih o postojećim zdravstvenim servisima putem medija i informativnih i promotivnih akcija	-povećana informisanost mladih o postojećim savjetovalištima	Dom zdravlja, lokalna uprava (Kancelarija za mlade), NVO, resorno ministarstvo
Razviti servise prilagođene i dostupne mladima (otvoriti Savjetovalište za reproduktivno zdravlje)	-uspostaviti saradnju svih relevantnih subjekata sa ciljem osnivanja novih servisa -inicirati otvaranje novih servisa i savjetovališta, posebno Savjetovališta za reproduktivno zdravlje	-uspostavljena saradnja -osnovani servisi i savjetovališta -broj mladih koji koriste servise	Dom zdravlja, resorno ministarstvo, lokalna uprava (Kancelarija za mlade), javne institucije, NVO
Strateški cilj: 3. SMANJITI BROJ MLADIH KOJI DOLAZE U KONFLIKTE SA ZAKONOM UNAPREDJENJEM PREVENTIVNOG DJELOVANJA			
Operativni cilj	Aktivnost	Indikatori	Odgovornost
Upoznati mlade sa zakonskom regulativom	-organizovati edukativne aktivnosti na temu zakonske regulative u saradnji sa subjektima koji se bave ovom problematikom	-broj organizovanih aktivnosti -broj održanih sastanaka -broj zajedničkih projekata	Lokalna uprava (Kancelarija za mlade), NVO, resorno ministarstvo
Oformiti tim za podršku mladima sa poremećajem u ponašanju	-u saradnji sa NVO inicirati kod nadležnih organa da se oformi tim za podršku mladima sa poremećajem u ponašanju	-oformljen tim -broj mladih koji su podržani od strane istog	Lokalna uprava (Kancelarija za mlade), NVO, resorno ministarstvo, Centar za socijalni rad
Smanjiti nivo delikvencije kod mladih	-organizovati edukativne aktivnosti na teme rješavanje konflikata, vršanjačkog nasilja u saradnji sa subjektima koji se bave ovom problematikom	-broj organizovanih aktivnosti -broj održanih sastanaka -broj učesnika	Lokalna uprava (Kancelarija za mlade), NVO, Uprava policije

Strateški cilj:4. POVEĆATI BEZBJEDNOST MLADIH			
Operativni cilj	Aktivnost	Indikatori	Odgovornost
Preventivno djelovati protiv svih vrsta nasilja	-organizovati radionice, obuke i seminare na temu nenasilne komunikaci u saradnji sa subjektima koji se bave ovom problematikom	-broj organizovanih aktivnosti -broj održanih sastanaka -broj učesnika	Lokalna uprava(Kancelarija za mlade), NVO, resorno ministarstvo
Podići svijest o saobraćajnim i drugim nezgodama i njihovoj prevenciji	-podići nivo saobraćajne kulture putem kampanja i štampanog materijala u saradnji sa svim subjektima koji se bave ovom problematikom	-broj organizovanih aktivnosti -broj održanih sastanaka -broj zajedničkih projekata	Lokalna uprava(Kancelarija za mlade), NVO, Uprava policije
Povećati broj noćnih policijskih patrola kroz grad i prigradska naselja	-inicirati kod nadležnih organa da se poveća broj noćnih policijskih patrola kroz grad i prigradska naselja	-održan sastanak -povećan broj noćnih policijskih patrola kroz grad i prigradska naselja	Lokalna uprava(Kancelarija za mlade), NVO, Uprava policije
Razviti svijest kod mladih o rizicima i pružanje informacija o zaštiti od trgovine ljudima	-organizovati okrugli sto i edukativnu radionicu, na temu trgovine ljudima u saradnji sa subjektima koji se bave ovom problematikom	-održan okrugli sto -održan seminar -broj učesnika -veći nivo znanja o zaštiti od trgovine ljudima	Lokalna uprava(Kancelarija za mlade), NVO, resorno ministarstvo,Uprava policije

SOCIJALNA POLITIKA**Strateški cilj: 1.POBOLJŠATI SOCIJALNU POLITIKU PREMA MLADIMA**

Operativni cilj	Aktivnost	Indikatori	Odgovornost
Podržati programe koji se odnose na pomoć i podršku mladim samohranim majkama	-izraditi projekat u saradnji sa institucijama i NVO čija je nadležnost pomoć i podrška mladim samohranim majkama -inicirati nove socijalne programe	-uradjen projekat -poboljšan status mladih samohranih majki -novi socijalni programi	Lokalna uprava(Kancelarija za mlade), Centar za socijalni rad, NVO, resorno ministarstvo
Podići nivo svijesti o značaju porodice i odgovornosti roditeljstva	-organizovati edukativne radionice na temu porodice i roditeljstva -štampani materijale na ovu temu -inicirati otvaranje Savjetovališta za planiranje porodice	-broj organizovanih aktivnosti -odštampati i distribuiran materijal -otvoreno Savjetovalište	Lokalna uprava(Kancelarija za mlade), Centar za socijalni rad, NVO, resorno ministarstvo, obrazovne institucije
Smanjiti nasilje u porodici	-organizovati edukativne radionice na temu nasilja u porodici -štampani materijale na ovu temu	-broj organizovanih aktivnosti -odštampati i distribuiran materijal	Centar za socijalni rad, NVO, resorno ministarstvo, obrazovne institucije, lokalna uprava(Kancelarija za mlade)
-Otvoriri Centar za resocijalizaciju rehabilitovanih zavisnika/ca kao i rehabilitovanih zavisnika/ca počinioca krivičnih djela	-obezbjediti stručni kadar, prostor i opremu	-otvoren Centar -broj korisnika/ca	NVO „Preporod“ u sardnji sa relevantnim institucijama

UČEŠĆE U ŽIVOTU DRUŠTVA I INFORMISANOST

Strateški cilj: 1.POVEĆATI UČEŠĆE MLADIH U PROCESIMA ODLUČIVANJA			
Operativni cilj	Aktivnost	Indikatori	Odgovornost
Osnovati Savjet mladih, kao predstavničko tijelo mladih	-ostvariti komunikaciju sa Kancelarijom za mlade pri Upravi za mlade i sport,u cilju dobijanja informacija o dobroj parksi kada je u pitanju osnivanje ovog tijela	Osnovan Savjet za mlade	Lokalna uprava(Kancelarija za mlade)
Promovisati značaj uključivanja mladih u procese odlučivanja	-u saradnji sa institucijama i NVO koji se bave mladima i njihovim uključivanjem u društvene tokove uraditi plan promotivnih aktivnosti -u okviru Kancelarije za mlade kreirati info tačke -promocija i pozivi mladim koji su zainteresovani za aktivno uključivanje u dešavanja u lokalnoj zajednici	-broj zajedničkih aktivnosti i projekata -povećan broj mladih koji se uključuju u društvene tokove -kontinuirani pozivi i promocije putem medija i tribina	Lokalna uprava(Kancelarija za mlade), mediji, NVO
Edukovati mlade o mehanizmima učešća u donošenju odluka	-inicirati i organizovati edukativne aktivnosti na teme participativnog građanstva, demokratije i aktivne uključenosti u bitne tokove lokalne zajednice -podržati postojeće projekte NVO sektora na ovu temu -inicirati nove projekte	-broj organizovanih aktivnosti i projekata -povećan broj mladih koji aktivno učestvuju u donošenju odluka	Lokalna uprava(Kancelarija za mlade), mediji, NVO
Povećati informisanost mladih putem RTNK-emisija za mlade i njena promocija	-poboljšati postojeće emisije o mladima -osmisliti nove sadržaje na lokalnim medijima -stalna promocija i reklama novih sadržaja o mladima	-bogatiji sadržaji emisija o mladima -nove emisije -gledanost emisija	RTNK, lokalna uprava(Kancelarija za mlade), mediji, NVO, obrazovne institucije
Unaprijediti status i položaj lokalnih NVO koji se bave mladima	-poboljšati i ojačati saradnju institucija, medija i NVO koji se bave mladima održavanjem zajedničkih sastanaka -promocija i pozivi NVO koji se bave mladima za aktivno uključivanje u donošenje odluka, posebno onih koji se tiču populacije mladi	-unaprijeđena saradnja -broj zajedničkih aktivnosti i projekata -povećan broj mladih koji se uključuju u društvene tokove -kontinuirani pozivi i promocije putem medija i tribina -povećan broj aktivnih NVO koji se bave pitanjima mladih	Lokalna uprava(Kancelarija za mlade), mediji, NVO, resorno ministarstvo

Strateški cilj: 2.UNAPRIJEDITI I POVEĆATI INFORMISANOST MLADIH

Operativni cilj	Aktivnost	Indikatori	Odgovornost
Povećati zastupljenost omladinske problematike u medijima	-kontinuirana saradnja lokalne uprave, medija i NVO -osmisлити nove programske sadržaje -uključiti mlade u kreiranje samih emisija -štampani materijal u okviru KZM (godišnji informator, časopis, ...)	-bolja saradnja -broj sastanaka i zajedničkih projekata i aktivnosti -veći broj mladih koji učestvuju u kreiranju emisija -štampani i distribuiran materijal	RTNK, lokalna uprava (Kancelarija za mlade), resorno ministarstvo, mediji, NVO, obrazovne institucije, mladi
U okviru sajta opštine Nikšić dio prostora posvetiti informacijama za mlade	-u okviru postojećeg sajta opštine, formirati i odjeljak za KZM i omladinsku politiku	-novi sadržaji na sajtu opštine	Lokalna uprava (Kancelarija za mlade)
Povećati informisanost mladih o aktivnostima i životu lokalne zajednice, vlasti i službama	-delegirati osobu u okviru KZM koja će biti zadužena za informisanje -uspostaviti komunikaciju sa školama, fakultetima i drugim institucijama/mjestima gdje su mladi prisutni, kako bi se osnovale info tačke na tim mjestima	-delegirana osoba -otvorene info tačke	Lokalna uprava (Kancelarija za mlade)

Strateški cilj: 1.STVORITI USLOVE ZA KVALITETNIJE PROVODJENJE SLOBODNOG VREMENA MLADIH

Operativni cilj	Aktivnost	Indikatori	Odgovornost
Unaprijediti provođenje slobodnog vremena kroz kulturne i sportske sadržaje	-identifikovati potrebe mladih kako žele da provode slobodno vrijeme -promocija dešavanja putem KZM i medija i pozivi mladim koji su zainteresovani za ovakva dešavanja -uraditi plan aktivnosti u cilju animiranja mladih	-identifikovane potrebe mladih -povećan broj mladih koji se uključuju u kulturna i sportska dešavanja -kontinuirani pozivi i promocije putem medija -uradjen plan	Lokalna uprava(Kancelarija za mlade), mediji, NVO, sportski klubovi, institucije kulture, mladi
Podržati rad umjetničkih radionica za mlade	-organizovati umjetničke radionice, u saradnji sa relevantnim i zainteresovanim subjektima i mentorima/kama -obezbijediti prostor za radionice i škole	održane radionice -osnovane škole (crtanja, keramike, slikanja, ...) -kontinuitet u radu	Lokalna uprava(Kancelarija za mlade), NVO, resorno ministarstvo, javne ustanove i preduzeća iz oblasti kulture i sporta
Podržati otvaranje omladinskih klubova u okviru mjesnih zajednica	-povezati se sa Filozofskim fakultetom,u cilju uspostavljanja saradnje sa studentima koji slušaju predmete Omladinski rad/OR/,kao i budućim studentima master programa OR -ostvariti saradnju sa NVO koje sprovode obuke za omladinske radnike/ce u cilju obezbjedjivanja ljudskih resursa	-otvoreni omladinski klubovi	Lokalna uprava(Kancelarija za mlade), NVO,mjesne zajednice
Obezbijediti finansijsku podršku mladim stvaraocima	-inicirati nove konkurse na lokalnom nivou -promovisati postojeće konkurse na državnom nivou	- broj mladih stvaraoca prijavljenih na konkurse	Lokalna uprava(Kancelarija za mlade), NVO, resorno ministarstvo, obrazovne institucije
Uključiti mlade u organizaciju kulturnih i sportskih sadržaja	-povećati informisanost mladih o kulturnim i sportskim dešavanjima putem KZM i medija -animirati mlade volontere/ke	-veća informisanost -broj mladih uključenih u organizaciju dešavanja	Lokalna uprava(Kancelarija za mlade), NVO, sportski klubovi i organizacije kulture

Strateški cilj:2.POVEĆATI MOBILNOST MLADIH			
Operativni cilj	Aktivnost	Indikatori	Odgovornost
Podržavati programe koji imaju za cilj kulturnu,obrazovnu i turističku mobilnost	- promovisati postojeće programe putem KZM i medija -informisati mlade o turističkim posjetama, ekskurzijama, i sl.	-kontinuirana promocija postojećih programa putem KZM i medija -veća informisanost mladih o turističkim posjetama, ekskurzijama -broj mladih koji učestvuju u ovim programima	Lokalna uprava,mediji, NVO, obrazovne institucije, mladi, turističke organizacije
Podržavati programe međunarodne razmjene mladih	- promovisati postojeće programe putem KZM i medija -informisati mlade o programima međunarodne razmjene -održati seminar o apliciranju na međunarodne razmjene	-kontinuirana promocija postojećih programa putem KZM i medija -veća informisanost -broj mladih koji učestvuju u ovim programima	Lokalna uprava(Kancelarija za mlade), mediji, NVO, obrazovne institucije, mladi, turističke organizacije
Povećati broj večernjih i noćnih polazaka autobusa na relaciji Nikšić-Podgorica-Nikšić, kao i grad-prigradska naselja	-kod nadležnih organa inicirati da se poveća broj večernjih i noćnih polazaka autobusa na relaciji Nikšić-Podgorica-Nikšić,kao i grad-prigradska naselja	-povećan broj večernjih i noćnih polazaka autobusa na relaciji Nikšić-Podgorica-Nikšić,kao i grad-prigradska naselja -zadovoljstvo mladih	Lokalna uprava(Kancelarija za mlade), resorno ministarstvo, autobuske stanice
Smanjiti cijenu karata za mlade za međumjesni i međjugradski saobraćaj	- kod nadležnih organa inicirati da se smanji cijena karata za mlade za međumjesni i međjugradski saobraćaj	-smanjena cijena karata za mlade za međumjesni i međjugradski saobraćaj -zadovoljstvo mladih	Lokalna uprava (Kancelarija za mlade), resorno ministarstvo, autobuske stanice

REALIZACIJA I MONITORING

Monitoring treba da obezbijedi efikasnu primjenu mjera i aktivnosti koje su definisane samim planom. Radi efikasnijeg rada i što bolje realizacije strateških i operativnih ciljeva, lokalna uprava Nikšića se opredjelila za izradu jednogodišnjih akcionih planova.

Monitoring i evaluaciju realizacije LAPM-a obavljaće Kancelarija za mlade Opštine Nikšić u saradnji sa Savjetom za mlade.

Metode koje će se koristiti u ovom procesu upodobiće se predviđenim aktivnostima na ispunjenju ciljeva utvrđenih ovim dokumentom.

Monitoring podrazumijeva nadgledanje: progressa sprovođenja LAPM-a, pojedinačnih aktivnosti, promjena u određenim oblastima, donošenje godišnjih planova realizacije, ...

Dio sredstava za realizaciju ovog plana biće obezbijeden iz sredstava Budžeta opštine Nikšić, dok će ostala sredstva biti obezbijedena putem projekata, od strane donatora i putem sponzorstava.

Realizatori/ke predviđenih aktivnosti koristiće upitnike, fokus grupe, intervju, statističke podatke i druge metode koje će poslužiti da se na odgovarajući način prati i procjenjuje uspješnost realizacije aktivnosti iz LAPM-a.

Svim relevantnim institucijama i organizacijama dostaviće se Lokalni akcioni plan za mlade i biće pozvane da dostavljaju sve relevantne informacije iz oblasti svog djelovanja u skladu sa aktivnostima iz plana i potrebama mladih opštine Nikšić.

